buro loo

Ontwikkelkader warmtebedrijf Zwolle

Versie 30 mei 2024 def

Zwolle

Inhoudsopgave

1 Introductie 5

2 Waarom een publiek warmtebedrijf? 9

2.1 Landelijk beleid 9

2.2 Wet- en regelgeving 9

2.3 Lokale warmtetransitie 11

3 Visie, missie en publieke waarden warmtebedrijf 14

3.1 Visie warmtebedrijf 14

3.2 Missie warmtebedrijf 15

3.3 Publieke waarden 15

3.4 Warmtebedrijf als verbonden partij 16

4 Opzet van het warmtebedrijf 19

4.1 Wettelijk kader 19

4.2 De warmteketen en stakeholders 20

4.3 Scope warmtebedrijf Zwolle 22

5 Rechtsvorm en organisatiestructuur 26

5.1 Rechtsvorm 26

5.2 Juridische structuur 27

5.3 Participatie in het warmtebedrijf door stakeholders 29

5.3.1 Publieke partijen (niet zijnde gemeente Zwolle) 29

5.3.2 Participatie inwoners 30

5.3.3 Inwonersinitiatieven 31

5.4 Af te sluiten contracten 32

Aansluitgaranties voor afname van warmte 32

5.6 Besluitvorming 33

5.7 Beleidsuitgangspunt rechtsvorm en organisatiestructuur 35

6 Taken van het warmtebedrijf 37

6.1 Taken per fase in de ontwikkeling van een warmtenet 37

6.1.1 Initiatiefase 37

6.1.2 Uitvoering 40

6.1.3 Beheer en onderhoud 41

6.2 Uitbesteding van taken 42
6.3 Samenwerking met gemeentelijke organisatie 42
6.4 Personele invulling van het warmtebedrijf 45
6.5 Beleidsuitgangspunt taken warmtebedrijf 46

7 Van ontwikkelkader naar oprichting warmtebedrijf 48
7.1 Aanstellen kwartiermaker 48
7.2 Overige vervolgstappen: overgangsrecht en warmtekavel 49
7.2.1 Overgangsrecht 49
7.2.2 Kavelstrategie 50
7.3 Planning 50
Beoogd effect 58
Argumenten 59
Financiën 62
Vervolg 62
Openbaarheid 63

1. Introductie

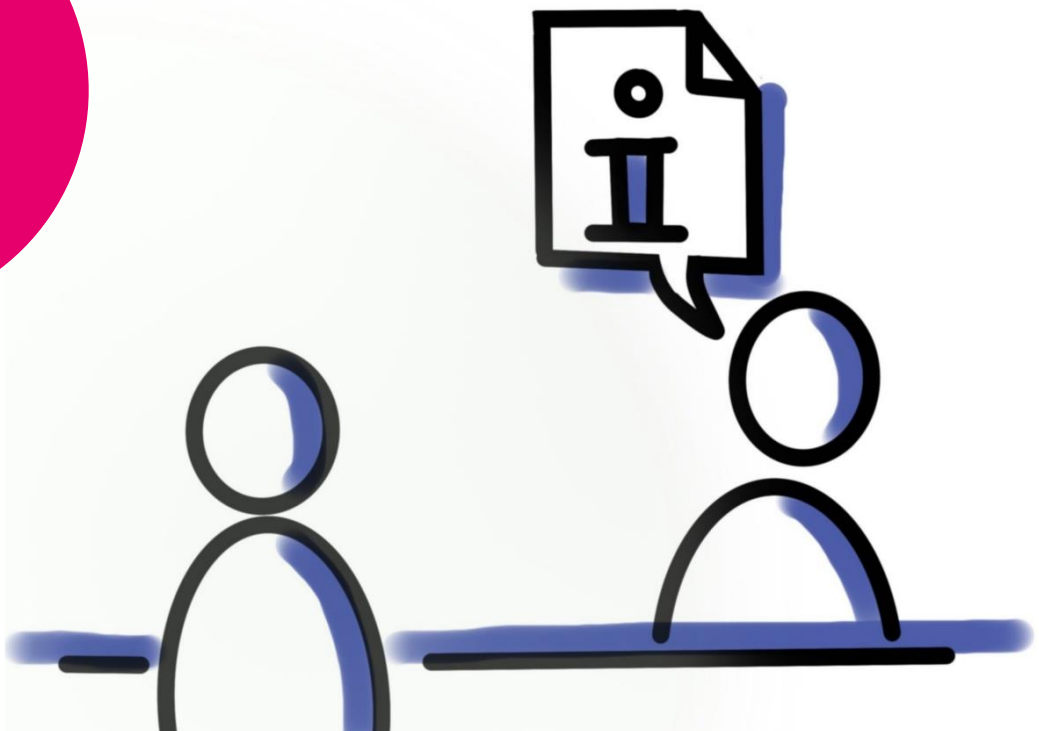

1 Introductie

De opdracht

De energietransitie is in volle gang. Dat is nodig om de uitstoot van CO_2 terug te dringen en klimaatverandering tegen te gaan. Deze noodzaak is zichtbaar in de landelijke doelen om in 2050 aardgasvrij te zijn en de ambities van de gemeente Zwolle om in 2040 van het aardgas af te zijn. De gemeente Zwolle ziet een duidelijke regierol in de warmtetransitie en wil een bijdrage leveren in de versnelling naar een duurzame gebouwde omgeving.

De oprichting van een publiek warmtebedrijf is een van de mogelijkheden om een betaalbare en haalbare warmteoplossing voor delen van de stad te realiseren. Met de op handen zijnde Wet collectieve warmte (Wcw) krijgen gemeenten ook de instrumenten om hier optimaal invulling aan te geven. Ook het college en de raad van de gemeente Zwolle hebben zich hier over uitgesproken middels het coalitieakkoord “Samen voor een waarde(n)volle toekomst 2022-2026”. Daarin is opgenomen ... *“dit vraagt om optimaal gebruik van duurzame bronnen en aanleg van warmtenetten. We zijn, net als het Rijk, bereid hier een financiële bijdrage aan te leveren. Bij de exploitatie van toekomstige warmtenetten zien wij een duidelijke publieke taak. Alleen zo kunnen we bij deze ontwikkeling blijven sturen op publieke waarden.”*

Dit heeft geleid tot de opdrachtverstrekking om het “Ontwikkelkader warmtebedrijf Holtenbroek/Aa-Landen” (***bijlage 1***, collegebesluit, 13 juli 2023) op te stellen.

Reikwijdte van het Ontwikkelkader Warmtebedrijf Zwolle

In het ontwikkelkader dat hier voorligt zijn de kaders en beleidsuitgangspunten vastgelegd voor een publiek warmtebedrijf, zoals we deze in Zwolle willen gaan oprichten. Daarbij is de Wet collectieve warmte als richtlijn genomen en onze publieke waarden; betaalbaar, vertrouwen, toekomstbesteding, draagvlak

en betrouwbaarheid (Transitievisie Warmte 2020) de basis. In dit ontwikkelkader wordt de scope, de rechtsvorm, de organisatiestructuur en de taken van het Warmtebedrijf Zwolle beschreven. Het ontwikkelkader is de eerste stap (zie figuur 1) richting de totstandkoming van het warmtebedrijf Zwolle. Met dit kader als richtinggevende leidraad moeten vervolgens stappen worden genomen naar oprichting en de daadwerkelijke inrichting van het Warmtebedrijf Zwolle.

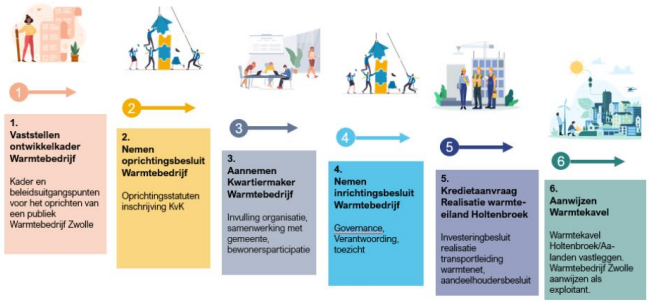

Figuur 1: stappenplan oprichten warmtebedrijf Zwolle

Het warmtebedrijf kan ingezet worden voor de ontwikkeling van warmtenetten in de hele stad. Echter zal het eerste uitvoeringsproject van het warmtebedrijf Zwolle plaatsvinden in de wijken Holtenbroek en de Aa-landen. De uitvoering op projectniveau (Holtenbroek en Aa-landen) inclusief exploitatie van het warmtenet vallen niet onder de scope van dit kader, omdat dit een algemeen kader is niet gericht op een specifiek project.

Vervolg

Na het vaststellen van het ontwikkelkader warmtebedrijf Zwolle kan op basis van de beleidsuitgangspunten de vervolgstap, oprichting van het warmtebedrijf, worden genomen. De aan te nemen kwartiermaker zorgt voor de invulling van de organisatiestructuur.

De Kwartiermaker geeft invulling aan de organisatiestructuur met bijbehorende functieprofielen, werving en selectie van personeel. Geeft verdere uitwerking aan de samenwerking tussen gemeente en warmtebedrijf binnen uitvoeringsprojecten, voor

realisatie beheer en onderhoud. Ook wordt op basis van dit ontwikkelkader verdere uitwerking gegeven aan de van vorm van inwonersparticipatie en zeggenschap.

Later volgt het inrichtingsbesluit voor het warmtebedrijf, de kredietaanvraag voor realisatie van het warmtenet en het aanwijzen van het warmtekavel.

In hoofdstuk 7 worden deze stappen verder toegelicht.

2. Waarom een publiek warmtebedrijf

2 Waarom een publiek warmtebedrijf?

Dit hoofdstuk beschrijft de context voor de oprichting van een publiek warmtebedrijf op basis van het landelijk en lokale beleid en de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving.

2.1 Landelijk beleid

Nederland heeft zich in het Klimaatakkoord als doel gesteld om in 2030 minimaal 55% minder broeikasgassen uit te stoten dan in 1990. In 2050 wil Nederland klimaatneutraal zijn. Dat wil zeggen dat de uitstoot van broeikasgas in 2050 niet hoger is dan wat er vastgelegd wordt, netto is de uitstoot dus nul.

Om deze doelen te realiseren, is een transitie nodig naar een fossielvrije energievoorziening. Dit betekent onder meer een volledig aardgasvrije energievoorziening en opwekking van alle benodigde energie uit hernieuwbare energiebronnen. Het klimaatakkoord ziet collectieve warmtesystemen als een belangrijk instrument in de verduurzaming van de gebouwde omgeving en wil een versnelling in Nederland naar 500.000 aansluitingen op warmtenetten in 2030. Gemeenten zijn volgens het Klimaatakkoord de regisseurs van de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving.

2.2 Wet- en regelgeving

Deze toenemende regierol voor gemeenten staat onder meer beschreven in nieuwe wet- en regelgeving, waarin gemeenten meer handvatten krijgen om deze rol op te pakken. Op dit moment zijn er in het kader van de warmtetransitie twee belangrijke wetten in de maak. De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw), beoogde inwerkingtreding 1 januari 2025, en de Wet collectieve warmte (Wcw) die naar verwachting op 1 juli 2025 in werking zal treden.

Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)

De Wgiw geeft gemeente de bevoegdheid om gebieden aan te wijzen die van het aardgas afgaan. In het

warmteprogramma (onderdeel van de omgevingswet) beschrijft de gemeente welke wijken wanneer van het aardgas afgaan en wat het voorkeursalternatief warmtesysteem is.

Wet collectieve warmte (Wcw)

De Wcw beoogt het draagvlak voor de warmtetransitie en de bereidheid om te investeren in duurzame collectieve warmte te vergroten, door:

1. Vergroten van publieke sturing op (realisatie en exploitatie van) collectieve warmtesystemen, waar dat de gewenste verduurzamingsstrategie is.
2. Ontwikkelen van collectieve warmte die bij productie geen broeikasgassen meer uitstoot in 2050.
3. Introduceren van transparante en kostengebaseerde tariefregulering voor de gebonden afnemers van collectieve warmte.
4. Zekerstellen van de leveringszekerheid van collectieve warmtevoorziening.

In de Wcw wordt dit als volgt geregeld:

- De gemeente krijgt de taak en bevoegdheid om door middel van een warmtekavel aan te geven door wie, waar en wanneer een collectieve warmtevoorziening wordt aangelegd.
- Een collectieve warmtevoorziening met meer dan 1.500 aansluitingen moet worden geëxploiteerd door een warmtebedrijf met een publiek meerderheidsbelang (50% + 1) of een warmtegemeenschap.
- De opt-out regeling. In de nieuwe Wcw wordt elke afnemer aangesloten op het warmtenet, tenzij zij besluiten aan te sluiten op een gelijkwaardig of duurzamer alternatief.
- De warmtetarieven worden niet meer gekoppeld aan de gasprijs, maar worden bepaald op basis van de kostprijs met redelijke winstmarge (kostengebaseerde tarieven).
- Borging van duurzaamheid door het opnemen van een CO_2-norm.

In Zwolle zijn er plannen voor de ontwikkeling van een warmtenet met meer dan 1.500 aansluitingen. Hiervoor

is een warmtebedrijf met een publiek meerderheidsbelang een vereiste.

2.3 Lokale warmtetransitie

In het coalitieakkoord 2022-2026 staat het doel dat gemeente Zwolle in 2040 aardgasvrij wil zijn. In de Transitievisie warmte (2020) is aangegeven op welke wijze Zwolle van het aardgas af kan. Per wijk is aangegeven welk alternatief het meest kansrijk is. Hieruit blijkt dat voor een groot gedeelte van de stad een warmtenet het voorkeursalternatief is. Er wordt begonnen met wijken waar een warmtenet het meest kansrijk en haalbaar is en hieruit blijkt de wijk Holtenbroek en Aa-landen als voorkeurslocatie aangewezen om als een van de eerste wijken van het aardgas af te gaan.

Om deze warmtenetten te realiseren en te komen tot een optimale warmtevoorziening die betaalbaar is voor iedereen, is het van belang dat de gemeente hierin de regie neemt. De gemeente Zwolle heeft in het coalitieakkoord aangegeven dat zij dit als een duidelijke publieke taak zien. Naar aanleiding hiervan heeft een verkenning plaatsgevonden over de organisatie van een warmteketen waarbij er een voorkeur voor een rol voor de gemeente was in de vorm van een warmtebedrijf. Dit is vervolgens ook politiek onderlegd door de kamerbrief van Minister Jetten waar een warmtebedrijf een publiek meerderheidsbelang moet hebben. Door te participeren in een warmtebedrijf kan de gemeente regie voeren en invloed uitoefenen op het te realiseren warmtesysteem. Hier is ook een debat over gevoerd met de Zwolse gemeenteraad waarbij ook zij achter deze koers staan. In de Transitievisie warmte zijn publieke waarden opgenomen om op te sturen vanuit de regierol van de gemeente. Op basis van deze waarden is de collegeopdracht voor het opstellen van een ontwikkelkader voor de oprichting van een warmtebedrijf verstrekt.

Voor Holtenbroek en Aa-landen is inmiddels een businesscase uitgewerkt en in november 2023 een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen bron, gemeente en woningcorporaties. Op basis van de

businesscase voor Holtenbroek en Aa-landen en de samenwerkingsovereenkomst moet de gemeentelijke rol nu echt ingevuld gaan worden en binnen afzienbare tijd een warmtebedrijf worden opgericht. Daarom is dit ontwikkelkader opgesteld om nadere invulling te geven aan het publiek warmtebedrijf, waarbij ontwikkeling van het warmtenet in Holtenbroek en Aa-landen het eerste project van het warmtebedrijf wordt.

Zwolle

3. Vissie, missie en publieke waarden warmtebedrijf

3 Visie, missie en publieke waarden warmtebedrijf

De oprichting van een publiek warmtebedrijf begint met het helder definiëren van de missie van het bedrijf en welke doelen (of publieke waarden) moeten worden nagestreefd. Dit hoofdstuk beschrijft de visie en missie van het warmtebedrijf en de belangrijkste publieke waarden die uitgangspunt zijn voor de bedrijfsvoering.

3.1 Visie warmtebedrijf

In de gemeente Zwolle zijn er kansen voor de ontwikkeling van warmtenetten, mede door de potentie voor de geothermische bron. Hiermee heeft Zwolle, vanwege haar omvang (G20) en bronpotentie, een gunstige uitgangspositie om voor haar inwoners en bedrijven een betaalbare en duurzame toekomstbestendige warmtevoorziening te realiseren.

De uitdaging is om de kansen te verzilveren. Wij zien hierin een belangrijke rol voor de gemeente Zwolle. De realisatie van een warmtenet is namelijk een lang en complex proces met veel verschillende partijen, die daarin hun rol en verantwoordelijkheid moeten nemen. Om ervoor te zorgen dat iedereen meedoet en het proces voortgang heeft, is regie nodig. Ook is het van belang dat de ontwikkeling van de warmtenetprojecten op elkaar wordt afgestemd om zo een optimale gemeente brede warmtevoorziening te realiseren.

Om invulling te geven aan deze regierol en de Wet collectieve warmte wordt een lokaal publiek warmtebedrijf opgericht. Op deze manier kunnen publieke waarden zoals betaalbaarheid voor inwoners en bedrijven worden geborgd en wordt een bijdrage geleverd aan het versnellen van de warmtetransitie.

3.2 Missie warmtebedrijf

De transitie naar een duurzame energievoorziening is een grote opgave. Een opgave die veel inspanning vergt, zowel qua kennis en capaciteit als financiële middelen. Als overheid hebben we de taak ervoor te zorgen dat deze transitie plaatsvindt en wordt versneld, door het initiëren, faciliteren en de regie te nemen in projecten. Als gemeente zien we het als onze verantwoordelijkheid dat alle inwoners hierin kunnen meedoen. Om daar invulling aan te geven wordt een warmtebedrijf opgericht, waarin de gemeente Zwolle 100% eigenaar is.

De missie van het warmtebedrijf Zwolle:

---

*Onze missie is de realisatie van een **betaalbare** duurzame warmtevoorziening voor inwoners en bedrijven. Dit doen we door de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van duurzame **collectieve warmtesystemen**.*

3.3 Publieke waarden

In de collegeopdracht voor het opstellen van het ontwikkelkader zijn de publieke waarden voor het warmtebedrijf voorgesteld. Deze komen voort uit de Transitievisie warmte 2020 en zijn door het kernteam voor deze opdracht nader gedefinieerd vanuit het perspectief van de inwoners en bedrijven en vanuit het perspectief van het warmtebedrijf.

- **Betaalbaarheid**
  Een warmtenet wordt als betaalbaar gezien wanneer dit voor afnemers concurrerend dan wel gunstiger is dan alternatieve duurzame oplossingen en wanneer dit leidt tot een businesscase waaruit blijkt dat gezonde bedrijfsvoering mogelijk is.

- **Vertrouwen**
  Vertrouwen betekent dat het warmtebedrijf aanspreekbaar is op haar doelen en transparant is in haar handelen, waarmee het voor inwoners en bedrijven een betrouwbare partner is.

- **Toekomstbestendig**
  Realisatie van flexibele, uitbreidbare warmtenetten (schaalbaar) met een flexibiliteit in bronnen, waarmee een duurzaam en aantrekkelijk lange termijn aanbod aan inwoners en bedrijven kan worden gedaan.

- **Draagvlak**
  Het betrekken van inwoners en bedrijven bij het maken van keuzes voor de ontwikkeling en uitbreiding van warmtenetten.

- **Betrouwbaarheid**
  Door een verscheidenheid aan warmtebronnen en een gezonde bedrijfsvoering wordt aan afnemers leveringszekerheid geboden voor warmte voor langere termijn.

De manier hoe we het warmtebedrijf vormgeven is door middel van het toetsen van het warmtebedrijf aan de publieke waarden.

3.4 Warmtebedrijf als verbonden partij

In de Wcw staat beschreven dat het warmtebedrijf los moet komen te staan van de gemeentelijke organisatie en daarmee is het een zogeheten ‘verbonden partij’; een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Uit de toetsing aan de criteria in de Handreiking verbonden Partijen Gemeente Zwolle en de beslisboom blijkt namelijk dat er voldoende aanleiding is voor de oprichting van een ‘verbonden partij’ (warmtebedrijf). Zo is er voor zeer gespecialiseerde taken te weinig kennis is huis, kan er door samenwerking betere en goedkopere taakuitvoering mogelijk zijn en bestaat de mogelijkheid om op deze manier als sterkere actor op te treden. Daarnaast volgt uit de beslisboom dat de deelname aan een verbonden partij een logische keuze is (zie ***bijlage 2***). Zo is er sprake van een openbaar belang, maar is er wettelijk gezien geen noodzaak voor gemeentelijke betrokkenheid. Echter kan de gemeente als opdrachtgever, subsidiegever of regelgever het

openbaar belang onvoldoende behartigen. Om deze reden is de deelname aan een verbonden partij de meest logische keuze. Belangrijk voordeel hiervan is dat door de deelname aan een verbonden partij een effectieve en efficiënte uitvoering mogelijk is, waardoor gemeentelijke beleidsdoelen kunnen worden gerealiseerd. Ook is er op deze manier meer risicospreiding en wordt er meer kennis verworven door het delen van kennis en expertise.

In paragraaf 5.1 wordt verder ingegaan op de zeggenschap en rechtsvorm van het warmtebedrijf.

4.
Opzet van het warmtebedrijf

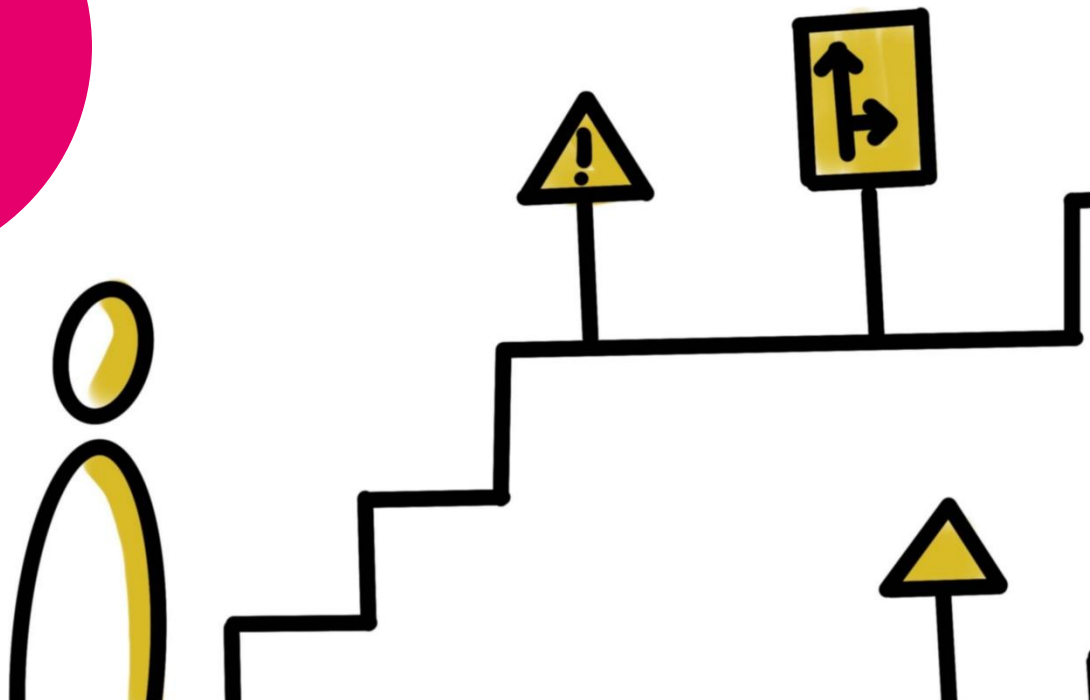

4 Opzet van het warmtebedrijf

Om invulling te geven aan de missie en de publieke waarden wordt in dit hoofdstuk beschreven welke rol het warmtebedrijf inneemt in de warmteketen. Eerst wordt het wettelijk kader van een warmtebedrijf beschreven. Daarna wordt de warmteketen eerst in het algemeen toegelicht, waarna wordt ingegaan op de Zwolse context voor welke rollen warmtebedrijf Zwolle in deze keten inneemt.

4.1 Wettelijk kader

Een warmtebedrijf draagt de verantwoordelijkheid voor de collectieve warmtevoorziening. Voor de opzet van het publiek warmtebedrijf wordt als wettelijk kader uitgegaan van de toekomstige Wet collectieve warmte. In deze Wcw worden drie categorieën warmtebedrijven beschreven, dat zijn:

1. een aangewezen warmtebedrijf (een warmtebedrijf met een publiek meerderheidsbelang) (> 1.500 aansluitingen);
2. een aangewezen warmtegemeenschap (dit is een rechtspersoon of personenvennootschap die ten behoeve van haar leden actief is als warmtebedrijf, die niet is gericht op het maken van winst en waarbij de leden in nabije omgeving van de collectieve warmtevoorziening woonachtig/ gevestigd zijn) (> 1.500 aansluitingen);
3. een warmtebedrijf met klein-collectieve warmtesystemen (> 10 en < 1.500 aansluitingen).

De aanwijzingsprocedure van een warmtebedrijf of een warmtegemeenschap vindt op dezelfde manier plaats door het college. Door Autoriteit Consument en Markt (ACM) wordt getoetst of het aangewezen bedrijf technisch, organisatorisch en financieel in staat is om duurzame warmte op een betrouwbare manier te leveren voor een periode van minimaal 20 jaar.

Het beoogde warmtenet in Holtenbroek en Aa-landen heeft een omvang van meer dan 1.500 aansluitingen. Voor deze projecten is het beoogde warmtebedrijf geen

warmtegemeenschap dat bestaat uit leden woonachtig in de nabije omgeving. Om die reden zal Warmtebedrijf Zwolle vallen onder de eerste categorie ‘aangewezen warmtebedrijf’ waarvoor een publiek meerderheidsbelang nodig is.

4.2 De warmteketen en stakeholders

Het warmtebedrijf maakt onderdeel uit van de warmteketen. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in de fysieke keten en de verschillende rollen in de keten. De fysieke keten voor collectieve warmtelevering kan worden opgedeeld in verschillende onderdelen:

- Externe warmtebron. Dit is een bron, die duurzame warmte levert, zoals warmte uit de bodem, warmte uit oppervlaktewater, restwarmte van de industrie, etc.
- Eigen productie. Productie van warmte uit de bron, die geschikt is voor verwarming van woningen en gebouwen. Denk aan de opwaardering van laag temperatuurwarmte uit de bodem met behulp van een warmtepomp. Daarnaast zal in alle gevallen een piek- back-upvoorziening nodig zijn, die kan ingeschakeld worden bij hoge warmtevraag en/of bij het uitvallen van de andere opwekinstallatie.
- Warmtenetwerk. De warmte moet vanaf de opweklocatie gedistribueerd worden naar de woningen en gebouwen. Dit gebeurt door middel van ondergrondse leidingen: het netwerk.
- Gebouwaansluiting. De gebouwen worden vervolgens aangesloten op dit netwerk om warmte te kunnen leveren.

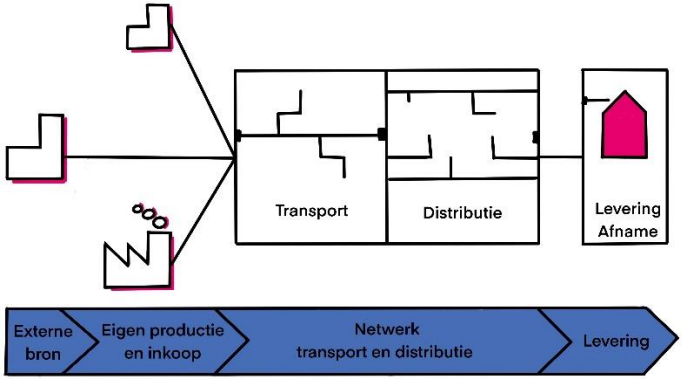

Figuur 2: schematische weergave van de warmteketen.

Voor elk van deze onderdelen kunnen rollen worden onderscheiden.

- Externe bronhouder: verantwoordelijk voor de levering van energie aan de warmteopwekinstallatie.
- Warmteproducent: verantwoordelijk voor de eigen productie (inclusief piek- en back-up installatie) en inkoop van warmte.
- Netwerkbeheerder: verantwoordelijk voor transport en distributie en beheer en onderhoud van het warmtenet.
- Leverancier: verantwoordelijk voor warmtelevering en ketenverantwoordelijke. Als ketenverantwoordelijke heeft de leverancier een belangrijke verantwoordelijkheid, namelijk een betrouwbare warmtelevering.

In de Wet collectieve warmte worden deze rollen (met bijbehorende taken) nader omschreven en wordt aangegeven wat onderdeel moet zijn van het publieke warmtebedrijf Zwolle. In paragraaf 4.3 wordt hier nader op ingegaan.

Stakeholders

Het warmtebedrijf werkt met veel partijen samen in de hele warmteketen. Deze stakeholders zijn onder te verdelen in de volgende categorieën:

- Afnemers van warmte. Hierbij kan gedacht worden aan woningcorporaties, VvE's, MKB bedrijven, particuliere woningeigenaren, gemeentelijk vastgoed, scholen, utiliteitsgebouwen;
- Bronhouders. Hierbij kan gedacht worden aan partijen met een eigen warmtebron, zoals restwarmte van industrie of rioolwaterzuiveringsinstallaties.
- Producenten van warmte. Hierbij kan gedacht worden aan bedrijven die de warmteopwekinstallaties (warmtepompen, piek- en back-upvoorzieningen etc.) beheren en exploiteren. Vaak zijn dit de warmtebedrijven zelf.
- Bouw en exploitatie: aannemers, adviesbureaus, en leveranciers voor het ontwerp en realisatie van het warmtenet.
- Andere actieve warmtebedrijven.

In dit hele speelveld heeft het warmtebedrijf als leverancier van de warmte een belangrijke rol. De warmteleverancier moet daarom aan verschillende eisen voldoen, waarop door de Autoriteit Consument en Markt getoetst wordt bij de aanwijzing van het warmtebedrijf.

4.3 Scope warmtebedrijf Zwolle

In de Wet collectieve warmte wordt aangegeven dat in ieder geval het **netwerk** en de **levering** in eigendom moet zijn van het publiek warmtebedrijf. De bron en productie worden niet verplicht gesteld en kunnen daarom ook bij een externe partij in eigendom zijn.

De **bron** zou ook eigendom kunnen zijn van het warmtebedrijf, de uitzondering hierop is bij het benutten van restwarmte van bedrijven o.a. RWZI. Deze bedrijven of RWZI zijn namelijk geen eigendom van de gemeente. In sommige gevallen kan het echter wel interessant zijn voor het warmtebedrijf om (deels) eigenaar te zijn van de bron. Deze afweging wordt voor het Zwolse warmtebedrijf separaat van dit ontwikkelkader gemaakt, waarbij dit ontwikkelkader wel de ruimte

biedt om eventuele deelname in de bron(nen) te accommoderen.

Om regie te hebben op de levering van warmte is het wenselijk om productie en levering bij één partij onder te brengen. De rol van **producent** inclusief de piek- en back-up-voorzieningen zorgt dat het warmtebedrijf meer invloed kan uitoefenen. Bij de rol van producent hoort ook de inkoop van warmte. Wanneer het warmtebedrijf producent is kan zij direct sturen op transparantie en direct invloed hebben op de betaalbaarheid. Daarnaast is er meer leveringszekerheid wanneer productie, netwerk en levering gekoppeld zijn. Het advies is daarom om de productie in het warmtebedrijf onder te brengen, zodat de publieke waarden zoals vertrouwen, betaalbaarheid en betrouwbaarheid geborgd worden.

Concluderend is het warmtebedrijf altijd producent, netwerkbeheerder en leverancier. Situationeel bepaalt het warmtebedrijf om wel of niet bronhouder te zijn van de basislastbron of eventuele kleinere bronnen. Dit is weergegeven in figuur 3.

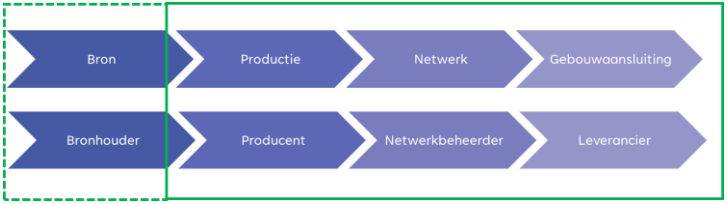

Figuur 3: weergave van de warmteketen en rollen van warmtebedrijf Zwolle.

Voor de uitvoering van de taken in de verschillende fasen zal waar nodig externe expertise worden ingehuurd.

Beleidsuitgangspunt
Scope warmtebedrijf

- Om de voortgang in de warmtetransitie te behouden, wordt het scenario 100% publiek Zwols warmtebedrijf op dit moment het meest haalbaar geacht. Hierbij is inhuur en samenwerking

mogelijk, de manier waarop zal later in dit ontwikkelkader verder worden uitgewerkt.

- Het advies is om een integraal warmtebedrijf op te richten, met **productie**, **netwerk** en **levering** ondergebracht binnen het warmtebedrijf. Op deze manier kunnen de publieke waarden zoals vertrouwen, betaalbaarheid en betrouwbaarheid geborgd worden. Op projectniveau (per warmtenet, businesscase, plangebied) wordt onderzocht of deelname in de warmte**bron** opportuun is.

5. Rechtsvorm en organisatie-structuur

5 Rechtsvorm en organisatiestructuur

In dit hoofdstuk worden de beoogde rechtsvorm, organisatiestructuur en samenwerking met en/of participatie door andere stakeholders in het warmtebedrijf beschreven.

5.1 Rechtsvorm

Zoals beschreven in hoofdstuk 3.4 moet bij oprichting van een verbonden partij de zeggenschap voor de gemeente goed worden vastgelegd. Zoals beschreven in de Nota Verbonden Partijen van de gemeente Zwolle heeft de gemeente zeggenschap door onder meer:

- uitoefening van het stemrecht in de eigenaarsvergadering.
- creatie van zeggenschap door bepaalde besluiten aan het college van B&W en de gemeenteraad voor te behouden, of aan hun goedkeuring te onderwerpen.

De hiervoor genoemde vormen van zeggenschap dienen terug te komen in de keuze voor de rechtsvorm voor het warmtebedrijf. Hierbij zijn verschillende vormen mogelijk, deze worden uiteengezet in ***bijlage 3***. Voor warmtebedrijf Zwolle is gekozen voor de rechtsvorm Besloten Vennootschap (BV). Dit is het best passend om de volgende redenen:

- Het vermogen van de BV is verdeeld in aandelen, waardoor eventuele (financiële) participatie van stakeholders goed mogelijk is en een in aandelen verdeeld kapitaal vanuit de Wcw vereist is (toetreding van stakeholders wordt in paragraaf 5.3 verder uitgewerkt);
- De BV structuur past goed bij het type bedrijf, een onderneming met een groot financieel belang en is qua organisatie structuur eenvoudig uit te breiden met dochter bedrijven;
- De zeggenschap van de gemeente binnen de BV kan goed ingeregeld worden in de statuten. Onder meer kan worden opgenomen dat voor belangrijke besluiten goedkeuring van de aandeelhouder(s)

vereist is en deze niet alleen door de directie kunnen worden genomen;
- Ook het financieel toezicht op het warmtebedrijf binnen een BV is goed te formaliseren, zodat (door de gemeente) grip gehouden kan worden op de uitgaven;
- Participatie door burgers binnen een BV is op verschillende manieren mogelijk, zowel via een advies orgaan (zeggenschap) of meer formeel in combinatie met zeggenschap en financiële participatie (zie hiervoor paragraaf 5.3.2);
- In de statuten van een BV kan worden opgenomen dat bij verkoop van aandelen deze eerst moeten worden aangeboden aan de zittende aandeelhouders (de blokkeringsregeling), hierdoor houdt de gemeente grip op de eventuele toekomstige medeaandeelhouders van het warmtebedrijf.

Een BV heeft een in aandelen verdeeld kapitaal. De aandeelhouder is niet (persoonlijk) aansprakelijk voor wat in naam van de BV wordt verricht en is niet gehouden bij te dragen in de verliezen van de BV. Een aandeelhouder is in geval van faillissement in beginsel niet meer kwijt dan de waarde van zijn aandelen.

5.2 Juridische structuur

Voorgesteld wordt om te gaan werken met een holdingstructuur waarmee het mogelijk is om meerdere BV's op te richten. De gekozen structuur is een structuur waarbij er onder het warmtebedrijf (de holding) verschillende dochterbedrijven (project BV's) hangen. Een project BV is een warmtebedrijf voor een warmtekavel en bevat één of meerdere collectieve warmtesystemen in een aaneengesloten gebied.

De wens is om het warmtebedrijf met een slanke structuur vorm te geven (verder uitgewerkt in paragraaf 6.2). Om deze reden zitten medewerkers in de holding of bij de gemeente (als aandeelhouder) en worden

dienstverleningsovereenkomsten afgesloten voor de inhuur van extra capaciteit en expertise die de holding of de project BV's zelf niet hebben. De holding leent deze medewerkers en diensten uit aan de dochtermaatschappijen. Een dochteronderneming handelt onder de verantwoordelijkheid van de holding. Benodigde capaciteit en expertise die niet vanuit de holding of vanuit de gemeente kan worden ingehuurd, zal door de project BV's zelf worden ingehuurd. Dit is schematisch weergegeven in figuur 4.
Aangezien sprake is van een holding, zal de naam van het warmtebedrijf worden: Warmtebedrijf Holding Zwolle B.V. In dit ontwikkelkader zal verder de verkorte term "Warmtebedrijf Zwolle" worden gebruikt.

Er is voor deze structuur gekozen omdat dit wenselijk is in verband met eventuele participatie van stakeholders en zeggenschap en risicospreiding. Met deze structuur is eventuele participatie door inwoners makkelijk te organiseren. Per project BV kunnen inwoners in het betreffende projectgebied, op een nader te bepalen, manier participeren. In de opdracht die is verstrekt om

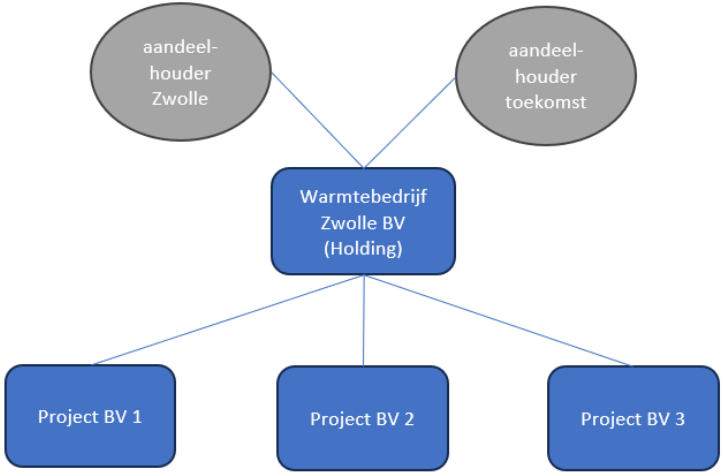

Figuur 4: holdingstructuur met project BV's.

het "Ontwikkelkader Warmtebedrijf Holtenbroek/Aalanden" op te stellen, is opgenomen dat een vorm van toetreding van inwoners in de toekomst mogelijk moet zijn en dat is de voornaamste reden dat is gekozen voor deze holdingstructuur. Als tweede argument heeft deze structuur de voorkeur omdat er per project BV een eigen

gesloten businesscase gemaakt kan worden. Dit betekent dat de verschillende projecten los van elkaar staan en er daardoor meer risicospreiding is. Bijkomend voordeel van deze structuur is dat wanneer als gevolg van het overgangsrecht een bestaande warmteleverancier wordt aangewezen als warmtebedrijf, zou Warmtebedrijf Zwolle daar in kunnen participeren, en kan die BV ook onder de holding komen te hangen. Op basis van deze afwegingen wordt gekozen voor de juridische structuur zoals weergegeven in figuur 4.

5.3 Participatie in het warmtebedrijf door stakeholders

Hiervoor is beschreven voor welke juridische structuur wordt gekozen voor warmtebedrijf Zwolle. Uitgaand van een wettelijk vereist publiek meerderheidsbelang bij warmtebedrijven met meer dan 1.500 aansluitingen, zijn er mogelijkheden voor andere partijen om ook te participeren in het warmtebedrijf, zowel in de holding als op projectniveau. Een inventarisatie van deze partijen volgt in een latere fase, conform de collegeopdracht om eerst te komen tot een warmtebedrijf dat volledig in handen volledig is van de gemeente.
De voorgestelde structuur biedt wel mogelijkheden om andere partijen, waaronder publieke partijen en inwoners, in de toekomst te laten participeren in het warmtebedrijf. Participatie door inwoners valt binnen dit ontwikkelkader. Inwonersinitiatieven worden aangemerkt als kleine collectieve warmtesystemen in de Wcw en vallen daarom buiten dit ontwikkelkader. In paragraaf 5.3.3 en 7.2.1 wordt nader toegelicht waarom inwonerscollectieven buiten dit ontwikkelkader vallen. Onderstaand wordt ingegaan op participatie door publieke partijen en door inwoners.

5.3.1 Publieke partijen (niet zijnde gemeente Zwolle)

Naast de gemeente is het ook mogelijk dat een publiek warmtebedrijf door andere publieke partijen wordt opgericht, zoals een Provinciaal warmtebedrijf. Of dat publieke partijen participeren in een reeds opgericht

warmtebedrijf Zwolle. Concreet kan hierbij gedacht worden aan bedrijven die gelieerd zijn aan een netbeheerder. Warmtebedrijf Zwolle staat er voor open om met diverse publieke partijen in overleg te treden over een mogelijke participatie in het warmtebedrijf. Dit zal in een later stadium worden geconcretiseerd. In de huidige organisatieopzet zijn alle opties qua deelname mogelijk (variërend van aandeelhouder of financier tot invulling van taken in beheer en onderhoud). Een nadeel van de participatie van een partij in de holding is dat die deelnemer zeggenschap verkrijgt in alle onderliggende warmtebedrijven, ook als die deelnemer niet betrokken is bij alle onderliggende warmtebedrijven. Voor nu wordt er voor gekozen om eerst te richten op een warmtebedrijf volledig in handen van de gemeente Zwolle.

5.3.2 Participatie inwoners

Er zijn verschillende mogelijkheden om inwoners of afgevaardigden van inwoners uit een inwonerscollectief te kunnen laten participeren in een warmtebedrijf. Door de gekozen holdingstructuur met losse project BV's is het mogelijk om participatie toe te laten. Participatie kan bestaan uit advies, zeggenschap en financiële participatie:

1. Participatie via een raad van advies. Hierdoor kan aan inwoners of inwonerscollectieven de mogelijkheid worden gegeven om mee te denken over de koers van het warmtebedrijf. Dit kan op holdingniveau door een Raad van Advies waarin inwoners uit Zwolle zitting kunnen nemen. Of op niveau van een project BV door een Raad van Advies door inwoners die in het betreffende projectgebied wonen. Deze raad van een advies heeft een adviesfunctie waar de directie van de holding/ de project BV aandeelhouder(s) van af kunnen wijken, maar dit dient dan wel gemotiveerd te worden.
2. Participatie via zeggenschap in de warmtebedrijf holding of in een project BV van het warmtebedrijf. Hierdoor kunnen inwoners invloed uitoefenen op de bedrijfsvoering van het warmtebedrijf (bij zeggenschap in de holding) of invloed uitoefenen in

de project BV, dat ziet op de warmtelevering binnen een warmtekavel.

3. Participatie door financiële deelname. Door financiële participatie in een project BV raakt een inwoner volledig betrokken bij de financiële huishouding van een project BV. Financiële participatie in de holding van het warmtebedrijf kan nadelige gevolgen hebben voor de financiering van het warmtebedrijf omdat het bedrijf dan niet meer 100% in handen is van een publiek bedrijf. Bovendien wijkt participatie door inwoners in de holding af van het collegebesluit van 5 juli 2023 waarin opdracht is gegeven dat het ontwikkelkader zich richt op een 100% publiek Zwols warmtebedrijf. Indien sprake is van financiële participatie in een project BV gaat dit vaak samen met zeggenschap binnen die project BV voor een gelijk deel waarin de inwoner geparticipeerd heeft. Een bijkomend nadeel van financiële participatie door een inwoner in de holding of de project BV is dat “inbesteding" van diensten (zoals bedoeld in de Aanbestedingswet) bij de holding of de gemeente niet meer mogelijk is, met als gevolg dat de betreffende diensten moeten worden aanbesteed. Dit wijkt af van het uitgangspunt van een smalle organisatie, zoals beschreven in paragraaf 6.2 van dit ontwikkelkader.

Welke participatiestructuur er wordt gekozen en hoe dit concreter wordt vormgegeven zal in een later stadium worden uitgewerkt door de kwartiermaker samen met inwoners.

5.3.3 Inwonersinitiatieven

Binnen Zwolle zijn verschillende inwonersinitiatieven opgestart. Inwonersinitiatieven zijn initiatieven waarbij een groep inwoners zich in collectief verband organiseert en invloed wil uitoefenen op ontwikkelingen in eigen leefomgeving. In deze context zijn het initiatieven die een warmtenet willen aanleggen. De huidige inwonersinitiatieven in Zwolle kennen allemaal minder dan 1.500 aansluitingen en vallen daarmee in beginsel volgens de Wcw onder de categorie ‘klein-collectief warmtesysteem’, mits zij een ontheffing verkrijgen.

Doordat dit ontwikkelkader zich richt op de oprichting van een aangewezen warmtebedrijf met een publiek meerderheidsbelang met meer dan 1.500 aansluitingen, vallen ‘kleine collectieve warmtesystemen’ niet onder dit ontwikkelkader. De participatiemogelijkheden zoals beschreven in dit hoofdstuk 5.3 zijn dus niet van toepassing op de inwonersinitiatieven. In paragraaf 7.2.4 wordt nader ingegaan op de mogelijkheden die er wél gelden voor inwonersinitiatieven.

5.4 Af te sluiten contracten

Het warmtebedrijf zal gaan samenwerken met verschillende stakeholders, waarmee contracten zullen moeten worden afgesloten. Dit betreft:

- Afnemers van warmte: Woning corporaties, VvE’s, MKB bedrijven, particuliere woningeigenaren, gemeentelijk vastgoed, scholen, utiliteitsgebouwen;
- Bouw en exploitatie: aannemers, adviesbureaus, leveranciers van onderdelen, gemeente Zwolle (stadsingenieurs)
- Warmte inkoop: (rest)warmteproducenten, exploitant geothermiebron

Aansluitgaranties voor afname van warmte

Het warmtebedrijf zal met woningcorporaties, VvE’s, MKB bedrijven, particuliere woning eigenaren, en eigenaren van gemeentelijk vastgoed, scholen en utiliteitsgebouwen contracten sluiten voor de afname van warmte. In deze contracten worden afspraken gemaakt over onder meer de tarieven, leveringszekerheid en duurzaamheid van de te leveren warmte.

De samenwerking tussen het warmtebedrijf en de woningcorporaties is vanuit het warmtebedrijf gezien belangrijk om voldoende woningen te kunnen aansluiten op het warmtenet, zodat een rendabele businesscase ontstaat. Anderzijds is het belang van de woningcorporaties om aangesloten te worden op het warmtenet omdat de Woningwet de mogelijkheden van woningcorporaties beperkt om activiteiten te ontplooien die niet behoren tot het gebied van de volkshuisvesting.

Contracten met betrekking tot bouw en exploitatie

Het warmtebedrijf zal met aannemers aannemingsovereenkomsten sluiten ten behoeve van de

aanleg van het warmtenet en de aansluiting van de gebouwen op het warmtenet en de levering van onderdelen. Met adviseurs en de gemeente Zwolle zullen afspraken gemaakt moeten worden over locaties waar het warmtenet door de stad zal worden aangelegd en zullen daarvoor de benodigde vergunningen moeten worden aangevraagd. Ook zullen overeenkomsten gesloten worden met bedrijven over het onderhoud van het warmtenet en de bijbehorende onderdelen, zodat de leveringszekerheid van warmte zoveel mogelijk gewaarborgd kan blijven.

5.6 Besluitvorming

Tijdens het traject vindt er op verschillende momenten besluitvorming plaats door gemeenteraad, college van B&W en de aandeelhouders. Tijdens de initiatiefase wordt er een projectvoorstel gemaakt door de initiatiefnemer, waarbij de gemeente de initiatiefnemer begeleidt. Vervolgens zijn er twee opties om tot de go/ no-go van het projectvoorstel te komen in de definitiefase. Wanneer het gaat om een bestaande situatie, gaat het projectvoorstel direct door naar het go/ no-go advies. Wanneer er een nieuw project is, en de Wcw in werking is getreden, zal hier nog een stap tussen komen. De gemeente wijst eerst een warmtekavel en een warmtebedrijf aan. Als dit duidelijk is, kan het projectvoorstel naar het go/ no-go advies. Dit go/ no-go advies over het projectvoorstel wordt gedaan door het warmtebedrijf. Daarna zal er besluitvorming plaatsvinden van de aandeelhouders over het projectvoorstel en ontwikkelbudget en oprichting project-BV. Vervolgens vindt er tijdens de ontwerpfase een besluitvorming plaats over het realisatiebudget. Wanneer al deze stappen zijn doorlopen, kunnen de contracten worden afgesloten in de voorbereidingsfase waarna de realisatie van het warmtenet kan beginnen. In onderstaand figuur 5 is dit weergegeven.

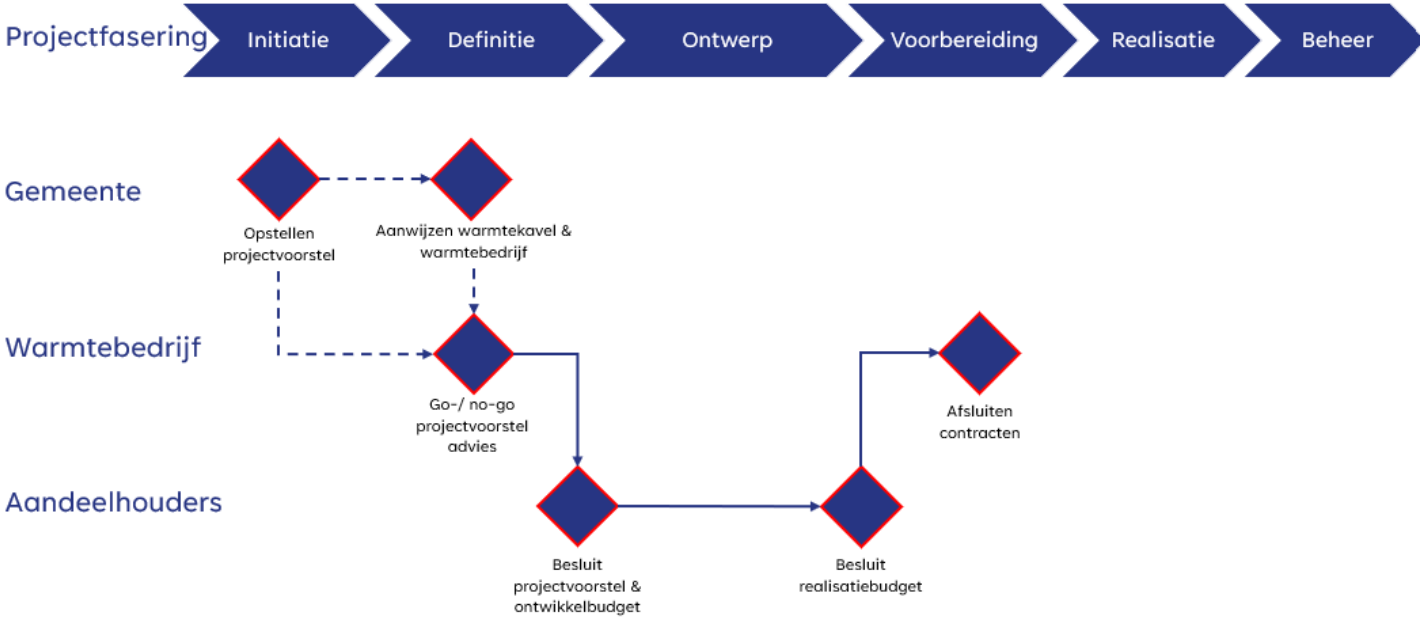

Figuur 5: schematische weergave van het besluitvormingsproces

5.7 Beleidsuitgangspunt rechtsvorm en organisatiestructuur

Beleidsuitgangspunt

Rechtsvorm

- Voor het oprichten van een warmtebedrijf is de meest geschikte rechtsvorm die van een Besloten vennootschap (BV). De BV structuur past goed bij het type bedrijf, een onderneming met een groot financieel belang en de gemeente kan zo makkelijk grip houden op de uitgaven.
- Het biedt de mogelijkheid om later eventueel andere partijen te laten toetreden in het warmtebedrijf door uit te breiden met dochterbedrijven.
- Participatie door inwoners danwel inwonersinitiatieven zijn binnen een BV op verschillende manieren mogelijk.

Organisatiestructuur

- Voorgesteld wordt om te gaan werken met een holdingstructuur waarmee het mogelijk is om meerdere project BV's op te richten. Hiermee kan optimaal invulling worden gegeven aan risicospreiding en eventuele participatie van stakeholders en zeggenschap.
- Door te kiezen voor deze holdingstructuur is participatie makkelijk mogelijk te maken. Welke participatiestructuur er wordt gekozen en hoe dit concreet wordt vormgegeven, wordt in een later stadium door de kwartiermakers samen met inwoners uitgewerkt.
- De holding leent deze medewerkers en diensten uit aan de dochtermaatschappijen. Een dochteronderneming handelt onder de verantwoordelijkheid van de holding.

6.
Taken van het warmtebedrijf

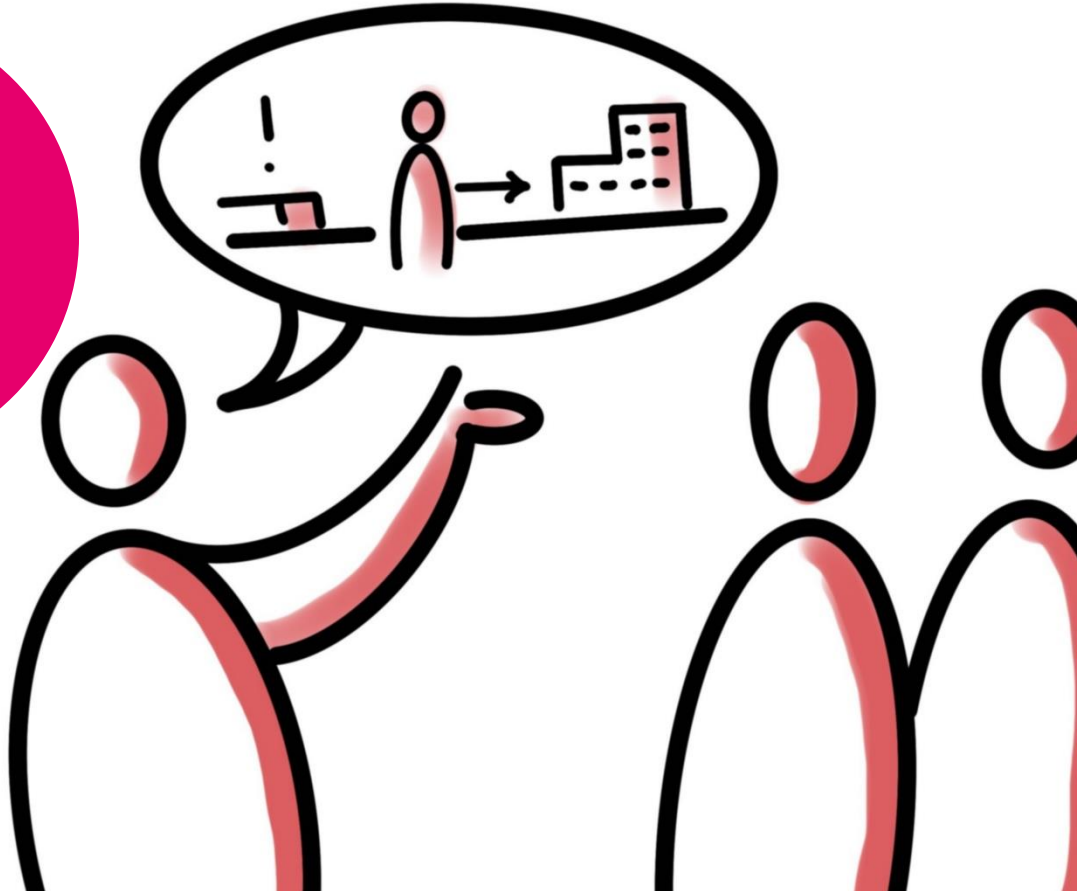

6 Taken van het warmtebedrijf

De oprichting van het warmtebedrijf is beschreven door de rol, rechtsvorm en organisatiestructuur toe te lichten. Het volgende hoofdstuk beschrijft hoe het warmtebedrijf vervolgens wordt ingericht. Om in de productie, netwerk en levering van warmte te voorzien, zal het warmtebedrijf diverse taken moeten uitvoeren verdeeld over de verschillende fasen richting de exploitatie van een warmtenet.

6.1 Taken per fase in de ontwikkeling van een warmtenet

In deze paragraaf worden de taken gedefinieerd en onderverdeeld naar de fasen initiatie, uitvoering en beheer. In ***bijlage 4*** zijn de taken per partij weergegeven, inclusief de vormen van samenwerking met andere partners.

6.1.1 Initiatiefase

De initiatiefase omvat het in beeld brengen van de haalbaarheid van een warmtenet. Een initiatief voor een warmteproject hiervoor kan op drie manieren tot stand komen:

1. Vanuit de gemeente. In de Transitievisie Warmte zijn verschillende wijken aangewezen als geschikt voor een warmtenet. In de initiatiefase zal de haalbaarheid voor daadwerkelijke realisatie van een warmtenet nader onderzocht moeten worden.
2. Vanuit het warmtebedrijf. Het warmtebedrijf ziet kansen voor uitbreiding of overkopen van het bestaand warmtenet in een buurt of wijk of de ontwikkeling van een nieuw warmtenet in een buurt of wijk die niet direct verbonden is met het bestaande warmtenet en onderzoekt de mogelijkheden hiervoor in de initiatiefase.
3. Vanuit derden. Een derde partij neemt het initiatief om de haalbaarheid van een warmtenet te

onderzoeken. Dit kunnen bijvoorbeeld inwoners zijn die de haalbaarheid in hun buurt willen onderzoeken voor een warmtenet. Maar dit kunnen bijvoorbeeld ook projectontwikkelaars zijn die een nieuwbouwproject realiseren en de haalbaarheid van warmtenetten hiervoor willen onderzoeken. De gemeente (en in later stadium het warmtebedrijf) heeft een belangrijke rol in het begeleiden van deze initiatieven om dit beleidsmatig te borgen in het kader van het warmteprogramma en de haalbaarheid te toetsen. Op basis waarvan al dan niet verdere ontwikkeling en eventuele participatie in het warmtebedrijf kan plaatsvinden (zie ook paragraaf 5.3 en 7.2.1).

In deze fase beoordeelt het warmtebedrijf de projectvoorstellen van gemeente, inwoners of van de eigen project-developer op basis van een ingediend projectplan. In de gevallen waarin de gemeente niet zelf het projectvoorstel schrijft, zullen zij wel meedenken om te borgen dat het voldoet aan het gemeentelijke warmtetransitiebeleid. In het projectplan wordt het volgende beschreven:

- Technisch concept;
- Businesscase met tariefstelling, vergelijk alternatieven;
- Stakeholderanalyse en contractrelaties;
- Projectorganisatie en wijkaanpak;
- Risico-analyse voor technische, financiële, juridische en procesrisico's (hoofdlijnen);
- Planning;
- Budget.

De beoordeling van de projectplannen vindt plaats op basis van de publieke waarden van het warmtebedrijf. Het projectplan wordt enkel goedgekeurd als het aan alle onderdelen voldoet. Het beoordelingskader hiervoor is onderstaand weergegeven.

Tabel 1: Beoordelingskader toetsing projectvoorstellen.

	Toetsing projectvoorstellen	Toetsing publieke waarde	Voldoet niet	Voldoet
Technisch concept	Toekomstbestendig	Schaalbaarheid	Niet schaalbaar	Goed schaalbaar
	Toekomstbestendig/ betrouwbaarheid	Flexibiliteit in bronnen	Geen flexibiliteit mogelijk in bronnen	Veel flexibiliteit mogelijk in bronnen
Businesscase met tariefstelling, vergelijk alternatieven	Betaalbaarheid	Vergelijking alternatieven	Duurder dan alternatief	Concurrerend of gunstiger dan alternatief
	Betaalbaarheid	Businesscase	Leidt tot ongezonde bedrijfsvoering (financieel verlies)	Leidt tot gezonde bedrijfsvoering
Stakeholderanalyse en contractrelaties	Vertrouwen	Transparantie	Niet transparant	Transparant
Projectorganisatie en wijkaanpak	Draagvlak	Mate van betrekken inwoners en bedrijven in de wijkaanpak	Inwoners niet betrokken in wijkaanpak	Inwoners goed betrokken in wijkaanpak
Risico-analyse	Toekomstbestendig/ betrouwbaarheid	Risico's	Veel risico's	Weinig risico's
Budget	Betaalbaarheid	Haalbaarheid	Niet haalbaar	Haalbaar
Planning	Randvoorwaarde	Haalbaarheid	Niet haalbaar	Haalbaar

Na beoordeling door de directie van het warmtebedrijf vindt op basis van dit advies (positief of negatief) besluitvorming over de beoordeling plaats tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA).

6.1.2 Uitvoering

Na positieve besluitvorming wordt een projectorganisatie door het warmtebedrijf ingericht voor de uitvoering. Het warmtebedrijf richt zich hierbij primair op de realisatie van het warmtenet. De afweging rond aanpalende thema's als bijvoorbeeld mobiliteit, leefbaarheid, groen in de wijk etc. wordt gedaan door de verantwoordelijke beleidsvelden binnen de gemeente.

In de uitvoering worden de volgende 4 (project)fasen onderscheiden:

1. **Definitiefase.** In de definitiefase wordt de haalbaarheid van het project verder uitgewerkt in een businesscase en ontwikkelplan door het warmtebedrijf. De businesscase omvat de financiële uitwerking van de realisatie en exploitatie van het warmtenet. Dit vormt onderdeel van het ontwikkelplan op basis waarvan besluitvorming over het ontwikkelbudget plaatsvindt. In het ontwikkelplan wordt het volgende beschreven:
    - uitwerking energieconcept en warmtenet op SO-niveau (techniek, inpassing, netcongestie)
    - uitgewerkte businesscase (tarieven 80% aansluiting, financiering, subsidies)
    - gevoeligheidsanalyse (indexering, vollooprisico, projectduur)
    - fasering
    - risico's en beheersmaatregelen
    - partners en contracten
    - inkoopstrategie
    - ontwikkel- en beheersorganisatie
2. **Ontwerpfase.** Deze fase omvat het opstellen van een voorlopig ontwerp en definitief ontwerp voor de aanleg van een warmtenet en de eventuele bronnen.

Dit ontwerp wordt gemaakt door het warmtebedrijf in samenwerking met de gemeente. In deze fase vinden ook de gesprekken plaats met afnemers om aansluitgaranties te krijgen voor de afname van warmte.

3. **Voorbereidingsfase.** Op basis van het ontwerp of bestek vindt aanbesteding plaats voor uitvoering van de werkzaamheden. Ook worden conditionerende maatregelen getroffen en uitgewerkt, waaronder het verkrijgen van de benodigde vergunning voor de aanleg van het warmtenet en/ of bouw van de benodigde warmtebronnen. De na aanbesteding geselecteerde aannemer voert vervolgens de werkvoorbereiding uit.
4. **Realisatiefase.** Deze fase omvat de daadwerkelijke realisatie van de installaties en het warmtenet. Het warmtebedrijf is hierbij verantwoordelijk voor het contractmanagement met de uitvoerende partijen en de aansluiting van de afnemers. Belangrijk hierbij is het voeren van het omgevingsmanagement. Dit bestaat het invullen van de randvoorwaarden (conditionering), vergunningen en stakeholdermanagement. Het warmtebedrijf heeft hierbij de verantwoordelijkheid voor de aanleg van het warmtenet en de aansluitingen (onderdeel van conditionering). Gemeente Zwolle is verantwoordelijk voor de vergunningverlening en het stakeholdermanagement (communicatie en participatie inwoners en bedrijven).

6.1.3 Beheer en onderhoud

Na oplevering van het warmtenet inclusief piek- en back-up-installatie kan gestart worden met de warmtelevering. Deze fase omvat de exploitatie van het warmtenet door de levering van warmte. Belangrijke taken hierbij zijn onder:

- Beheer en onderhoud warmtenet
- Storingsdienst
- Klantcontact
- Facturatie

Een groot deel van deze taken kan door het warmtebedrijf zelf worden verricht, maar kan ook worden uitbesteed.

6.2 Uitbesteding van taken

Om de kosten zo laag mogelijk te houden, is de wens om te beginnen met en zo slank mogelijke organisatie. Dit betekent dat veel van de benodigde kennis en expertise ingehuurd zal gaan worden al dan niet vanuit de gemeentelijke organisatie of van derden. Een slanke organisatie betekent dat een groot deel van de uitvoerende taken zal worden uitbesteed. De coördinatie en aanbesteding van de werkzaamheden zijn de belangrijkste taken van de mensen die in dienst zijn van het warmtebedrijf. Taken die uitbesteed kunnen worden zijn onder andere:

- Opstellen ontwikkelplan (techniek, businesscase);
- Uitwerken ontwerp warmtenet;
- Opstellen aanbestedingsdocumenten en contractvorming partijen voor realisatie;
- Opstellen aanbestedingsdocumenten en contractvorming partijen onderhoud en beheer;
- Klantcontactcentrum (afhandeling vragen, klachten etc.);
- Storingsdienst;
- Facturatie.

Bij de uitbesteding van taken is een belangrijke afweging of leidt tot betere risicobeheersing en tot kwalitatief hoogstaande en efficiënte dienstverlening. Uitbesteding van taken kan aan derden, maar ook aan de gemeentelijke organisatie zelf. Hier wordt in paragraaf 6.3 verder op ingegaan.

In ***bijlage 4*** zijn de taken per partij weergegeven, inclusief de vormen van samenwerking met andere partners.

6.3 Samenwerking met gemeentelijke organisatie

Van de in ***bijlage 4*** genoemde partijen zal de samenwerking met de gemeentelijke organisatie het meest intensief zijn. Dit betreft met name de uitvoering (definitiefase tot realisatie) waarin toegewerkt wordt naar een vergunning(aanvraag). In de samenwerking zijn er drie modellen denkbaar:

1. Integratie. Het warmtebedrijf wordt geïntegreerd in de gemeentelijke organisatie.

2. Regulier. Gemeente is vergunningverlener en toetst de aanvragen van het warmtebedrijf Zwolle gelijk aan ieder ander bedrijf.
3. Gezamenlijke uitwerking en samenwerking. Hierbij zijn er twee subvarianten mogelijk:
   3A. Medewerkers van de gemeente werken als gedelegeerd opdrachtgever mee bij het warmtebedrijf aan de uitwerking van het warmtenet.
   3B. Projectbureau. In een ‘samenwerkingsverband’ wordt gedurende een project door medewerkers van gemeente en warmtebedrijf gezamenlijk gewerkt aan de uitwerking van het warmtenet met bijbehorende vergunningaanvraag. Deze samenwerking heeft een tijdelijk karakter: start bij definitiefase van een project en eindigt na de realisatiefase.

Van de hierboven beschreven modellen voldoet model 1 niet aan de Wcw en is om die reden niet uitvoerbaar. Model 2 verdient niet de voorkeur omdat juist door samenwerking tussen gemeente en warmtebedrijf synergie ontstaat, waardoor het vergunningverleningsproces soepel kan worden doorlopen en minder kans op vertraging ontstaat. Door gezamenlijk op te trekken, kunnen gedurende het proces al eventuele aandachtspunten worden opgelost, waardoor de vergunningverlening efficiënter verloopt. Model 3 verdient daarom de voorkeur en in het bijzonder 3B. In model 3B wordt samengewerkt op basis van gelijkwaardigheid (geen opdrachtgever-opdrachtnemer relatie). Hiermee wordt een organisatie gecreëerd waarin de lijntjes kort zijn en er snel geschakeld kan worden. Dit bevordert de efficiency en voortgang van het project. Onderstaand in figuur 6 is de afbakening van deze samenwerking schematisch vorm gegeven. Naar verwachting betekent dit wel een uitbreiding van de capaciteit van de gemeentelijke organisatie. De verdere uitwerking hiervan is een belangrijke taak voor de kwartiermaker (zie paragraaf 7.1).

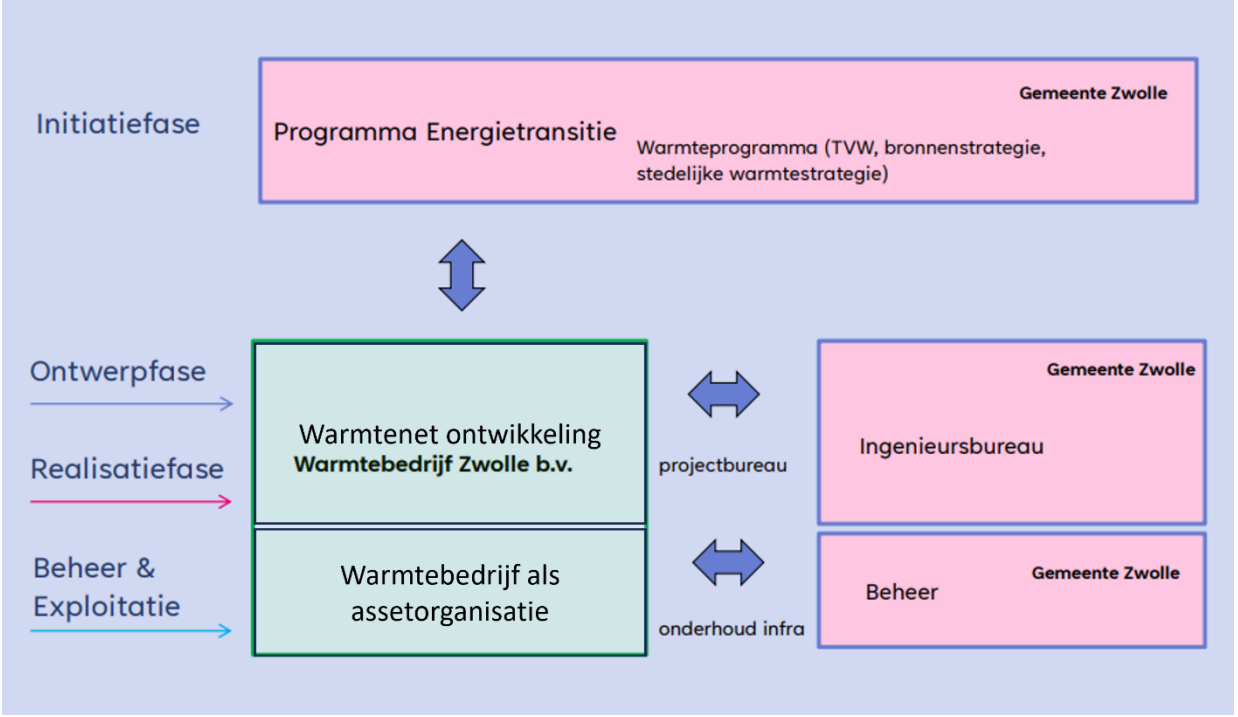

Figuur 6: schematische weergave van de samenwerking tussen warmtebedrijf Zwolle en de gemeente Zwolle.

6.4 Personele invulling van het warmtebedrijf

Ondanks een zo slank mogelijke organisatie zijn er een aantal functies die minimaal ingevuld moeten worden om de voortgang van kernprocessen te borgen. Dit betreft in ieder geval de volgende functies.

- **Staf en ondersteunende diensten**: directeur, ondersteuner en administratie (eventueel uit te besteden).
- **Business-developer(s)**. De business-developer is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het warmtenet. Concreet betekent dit de uitwerking van projectvoorstel tot de businesscase en het ontwerp op basis waarvan besluitvorming kan plaatsvinden voor daadwerkelijke realisatie.
- **Realisatiemanager(s)**. De realisatiemanager draagt zorgt voor de voorbereiding en realisatie van het warmtenet. Na oplevering wordt het warmtenet overgedragen naar de exploitatiemanager.
- **Exploitatiemanager(s).** De exploitatiemanager beheert de (onderhouds)contracten en is verantwoordelijk beheer en onderhoud van het net en de installaties en voor de levering van warmte, klachtenafhandeling en facturatie.

Met deze functies is een minimale bezetting van het warmtebedrijf van 4 -5 FTE nodig. In onderstaande tabel is aangegeven voor welke fases bovengenoemde functies verantwoordelijk zijn.

Tabel 2: verantwoordelijkheid functies onderverdeeld naar fasering.

	Initiatie	Definitie	Ontwerp	Voor-bereiding	Realisatie	Beheer
Business-developer		■	■			
Realisa-tiemanager				■	■	
Exploita-tiemanager						■

6.5 Beleidsuitgangspunt taken warmtebedrijf

Beleidsuitgangspunt
Taken warmtebedrijf

- Het initiatief van een warmtenetproject kan op verschillende manieren tot stand komen. Het programma Energietransitie heeft daarbij de regie over welke projectideeën worden uitgewerkt in een voorstel wat ter beoordeling aan het warmtebedrijf en AVA wordt voorgelegd. Na positieve besluitvorming volgt verdere uitwerking door het warmtebedrijf. Vanaf de definitiefase valt een project dus onder de verantwoordelijkheid van het warmtebedrijf.
- Het warmtebedrijf wordt een slanke organisatie. Dit betekent dat een groot deel van de uitvoerende taken zal worden uitbesteed. De functies die minimaal door het warmtebedrijf worden bekleed zijn; staf en ondersteunende diensten, business-developer(s), realisatiemanager(s) en exploitatiemanager(s). Met deze functies is een minimale bezetting van het warmtebedrijf van 4 -5 FTE nodig.
- De samenwerking met de gemeentelijke organisatie zal plaatsvinden in de vorm van een projectbureau. In een ‘samenwerkingsverband’ wordt gedurende een project door medewerkers van gemeente en warmtebedrijf gezamenlijk gewerkt aan de uitwerking van het warmtenet met bijbehorende vergunningaanvraag. In deze samenwerking zullen medewerkers van de gemeente werken als gedelegeerd opdrachtgever bij het warmtebedrijf aan de uitwerking van het warmtenet.

7. Van ontwikkelkader naar oprichting warmtebedrijf

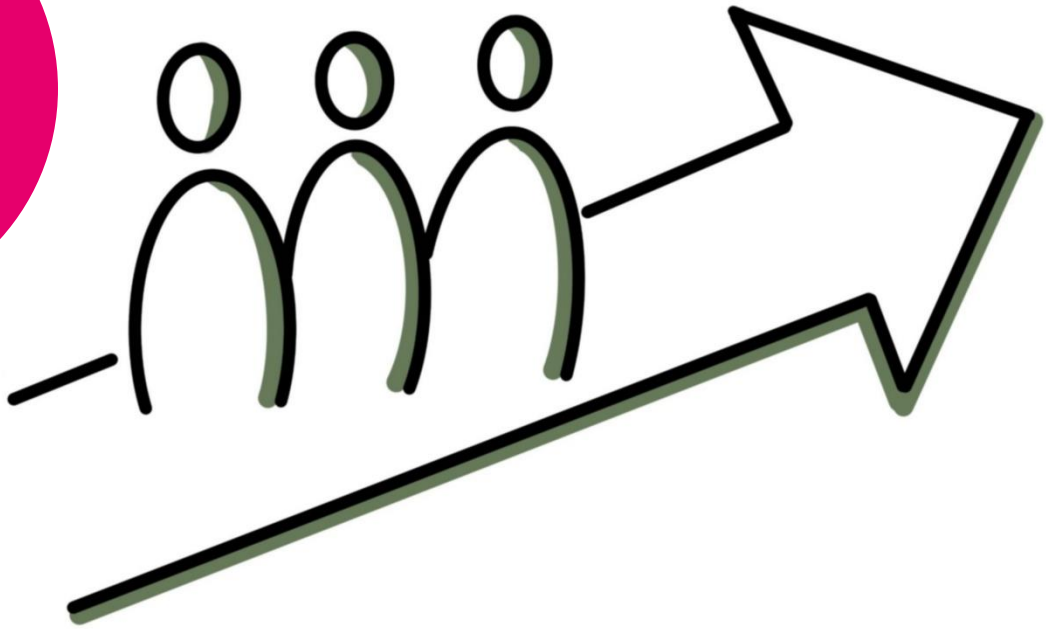

7 Van ontwikkelkader naar oprichting warmtebedrijf

In dit hoofdstuk worden de nog benodigde stappen om te komen tot oprichting van het warmtebedrijf beschreven inclusief planning.

7.1 Aanstellen kwartiermaker

Er wordt geadviseerd om een kwartiermaker aan te stellen om de vervolgstappen te ondernemen die nodig zijn om te komen tot de daadwerkelijke oprichting en inrichting van een publiek warmtebedrijf.

Om te komen tot oprichting van het warmtebedrijf Zwolle, na vaststelling van dit ontwikkelkader, moeten minimaal de volgende stappen moeten worden ondernomen door de kwartiermaker:

1. Verdere uitwerking van de organisatiestructuur met bijbehorende functieprofielen
2. Werving en selectie van personeel.
3. Inhuur van benodigde kennis en expertise die niet ingevuld wordt door (personeel van) het warmtebedrijf zelf.
4. Verdere uitwerking van de samenwerking met de gemeente in het projectbureau, zowel organisatorisch, juridisch (samenwerkingscontracten) als inhoudelijk (taakverdeling e.d.). Dit betreft onder meer de samenwerking in de verschillende fasen als wie waar verantwoordelijk voor is (bijvoorbeeld met betrekking tot al dan niet betrekken van aanpalende thema's als mobiliteit, leefbaarheid en groen).
5. Participatiestructuur vormgeven samen met inwoners.
6. Verdere uitwerking hoe zal worden omgegaan met het overgangsrecht van de Wcw.
7. Een kavelstrategie opstellen met de beoogde warmtekavels in de gemeente die worden aangesteld voor een collectieve warmtevoorziening.

8. Deelnemen aan projectgroep warmtenet Holtenbroek en Aa-landen om overdracht naar Warmtebedrijf Zwolle te borgen.
9. In samenwerking met projectgroep warmtenet Holtenbroek en Aa-landen uitwerken van de benodigde contracten voor realisatie en beheer en onderhoud.
10. Uitwerken van vorm en zeggenschap van de Raad van Advies in een formele structuur en statuten.

7.2 Overige vervolgstappen: overgangsrecht en warmtekavel

Naast de concrete actie van het aanstellen van een kwartiermaker, zal er ook rekening moeten worden gehouden met ontwikkelingen rondom het overgangsrecht en een kavelstrategie moeten worden opgesteld.

7.2.1 Overgangsrecht

Naar verwachting treedt de Wet collectieve warmte op 1 juli 2025 in werking. Tot die tijd is nog de huidige Warmtewet van kracht. Dit betekent dat in de tussentijd juridisch e.e.a. geborgd wordt dat warmtenet Holtenbroek en Aa-landen daadwerkelijk door Warmtebedrijf Zwolle ontwikkeld en geëxploiteerd wordt (quasi inbesteding).

Bestaande warmtenetten

In de Wcw is overgangsrecht opgenomen waarin is bepaald hoe moet worden omgegaan met bestaande projecten die al warmte leveren en nieuwe projecten die in ontwikkeling zijn. In ***bijlage 5*** van dit ontwikkelkader is dit overgangsrecht uitgewerkt.

Daarvoor moet onderzocht worden hoe al bestaande warmtenetten en initiatieven in Zwolle onder het warmtebedrijf gebracht kunnen worden. Om hier tijdig op te anticiperen is het van belang om te inventariseren welke warmtenetten er in Zwolle liggen en welke partijen deze exploiteren. Met deze partijen zal vervolgens het gesprek moeten worden aangegaan over bovenstaande.

Inwonerscollectieven

Om de doelstelling van de gemeente Zwolle - om in 2040 aardgasvrij te zijn - te halen is de bijdrage van de inwonerscollectieven hieraan hard nodig. Daarom wordt aanbevolen om apart beleid te ontwikkelen op welke manier de gemeente Zwolle en Warmtebedrijf Zwolle de inwonerscollectieven kunnen ondersteunen en te verkennen hoe samenwerking met het warmtebedrijf kan worden vorm gegeven.

7.2.2 Kavelstrategie

Een warmtekavel is een aaneengesloten en afgebakend gebied binnen één of meerdere gemeenten waarbinnen in ieder geval die wijken liggen waarvan de gemeente voornemens is te kiezen voor een collectieve warmtevoorziening (een systeem waarbij een of meer warmtebronnen door middel van een warmtenet ontsloten worden voor de levering van warmte) als alternatief voor aardgas. Voor een verdere toelichting over het warmtekavel wordt verwezen naar ***bijlage 6***.

Zodra de Wcw in werking is getreden en een gebied op basis van het overgangsrecht niet is vastgesteld als warmtekavel, zal het college de warmtekavels dus zelf vaststellen.

Op dit moment is nog niet vastgesteld welke omvang van een warmtekavel optimaal is om de doelstellingen van de gemeente en de publieke waarden van het warmtebedrijf te realiseren. Aanbevolen wordt om hiervoor een kavelstrategie te ontwikkelen. De eerste stappen hiervoor zijn gezet, maar verdere uitwerking is nodig.

7.3 Planning

In figuur 7 op de volgende pagina is schematisch de besluitvorming van het bestuurlijk proces weergegeven.

Parallel daaraan zal contractvorming met partijen in Holtenbroek en Aa-landen plaats moeten vinden, zodat in 2025 gestart kan worden met de realisatie van het warmtenet vanuit Warmtebedrijf Zwolle.

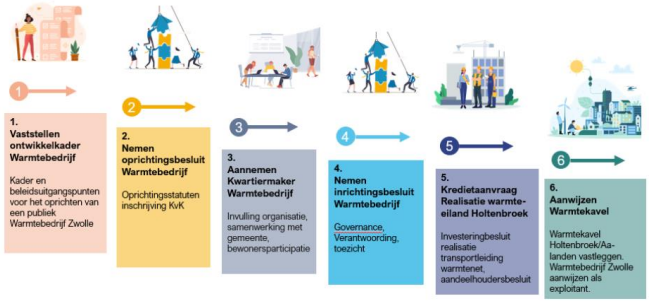

Figuur 7: Schematische weergave van de besluitvorming en het bestuurlijk proces.

Naar aanleiding van positieve besluitvorming en daarmee het vaststellen van het ontwikkelkader Warmtebedrijf Zwolle (stap 1) kunnen op basis van de beleidsuitgangspunten de benodigde vervolgstappen worden genomen (zie afbeelding 4):

Stap 2. Dit betreft de daadwerkelijke (notariële) oprichting van het Warmtebedrijf, gepland eind Q2, 2024.

Stap 3. Het aannemen van een kwartiermaker, dit staat gepland voor eind Q3 2024. De Kwartiermaker geeft invulling aan de organisatiestructuur met bijbehorende functieprofielen, werving en selectie van personeel en geeft verdere uitwerking aan de samenwerking tussen gemeente en Warmtebedrijf binnen uitvoeringsprojecten, voor realisatie beheer en onderhoud.

Stap 4. Het voorleggen van het inrichtingsbesluit van het Warmtebedrijf aan het College op basis van de Handreiking, gepland medio Q4, 2024.

Stap 5. Kredietaanvraag Realisatie warmte-eiland Holtenbroek, welke aanvraag ter goedkeuring aan de

Raad wordt voorgelegd, dit staat gepland medio Q4, 2024.

Stap 6. Aanwijzing warmtekavel. Op grond van het wetsvoorstel Wet collectieve warmte is dit een taak van het College, welk besluit pas kan worden genomen na inwerkingtreding van de Wcw (naar verwachting treedt de wet op 1 januari 2025 in werking). Ook wordt op basis van het Ontwikkelkader Warmtebedrijf Zwolle verdere uitwerking gegeven aan de vorm van bewonersparticipatie en zeggenschap.

Bijlagen

Bijlage 1: Beslisnota college opdrachtverstrekking "Ontwikkelkader Warmtebedrijf Holtenbroek/ Aa-landen"
Bijlage 2: Beslisboom verbonden partijen
Bijlage 3: Juridische uitwerking rechtsvorm warmtebedrijf
Bijlage 4: Taken warmtebedrijf en samenwerking stakeholders
Bijlage 5: Memo overgangsrecht Wet collectieve warmte
Bijlage 6: Memo vaststellen warmtekavels

Bijlage 1: Beslisnota college opdrachtverstrekking “Ontwikkelkader Warmtebedrijf Holtenbroek/ Aa-landen”

Openbaar

Onderwerp	Opdrachtverstrekking “Ontwikkelkader Warmtebedrijf Holtenbroek/Aa-landen”
Versienummer	1.5
Portefeuillehouder	A. Spaans
Informant	Nienke van Keimpema
Afdeling	Proces-, Programma- en Projectmanagement
Telefoon	(038) 498
Email	n.van.keimpema@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	6.4.1 We bevorderen dat Zwolle op termijn energieneutraal is
Begroting wijzigen	Nee
Dekking ten laste van	

Parafering	datumparaaf	**Raad**
Afdelingshoofd		☐ Informatienota voor de raad
Bart van Bregt		☐ Opinienota voor de raad
Portefeuillehouder		☐ Beslisnota voor de raad
Arjan Spaans		☐ n.v.t.

Bijlagen

Bijlage 1. Informatienota Raad, opdrachtverstrekking “ontwikkelkader Warmtebedrijf Holtenbroek/Aa-landen” 5 juli 2023.

Besluit

Het college besluit:

de opdracht te verstrekken om het “Ontwikkelkader warmtebedrijf Holtenbroek/Aa-Landen” op te stellen;

dat het Ontwikkelkader zich richt op:

- de ontwikkeling van een 100% publiek Zwols warmtebedrijf;
- de gehele warmteketen; van duurzame bron, het distributienetwerk tot aan levering van warmte aan afnemers;
- het plangebied Holtenbroek/Aa-landen;
- de mogelijkheid voor het toetreden van marktpartijen en publieke partijen in de toekomst;
- de vorm van toetreding van inwonerscollectieven in de toekomst;

de Raad middels een informatienota op de hoogte te brengen van de opdrachtverstrekking;

het “Ontwikkelkader warmtebedrijf Holtenbroek/Aa-Landen”; in Q4 van 2023 ter vaststelling aan de Raad aan te bieden.

Collegebesluit d.d.:

☐ Conform
☐ Gewijzigd
☐ Aangehouden
☐ Teruggenomen

Inleiding

De energietransitie in volle gang. Eén van de afspraken in het Klimaatakkoord is dat gebouwen in Nederland in 2050 niet meer met aardgas worden verwarmd. Dat is nodig om de uitstoot van CO2 terug te dringen en klimaatverandering tegen te gaan. De gemeenten zijn volgens het Klimaatakkoord de regisseurs van de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving. Zij hebben de regierol in dit deel van de warmtetransitie. Ook in Zwolle gaan we onze gebouwen en huizen op een andere manier verwarmen, maar de gemeente heeft hierbij de ambitie uitgesproken om dit al in 2040 te willen.

College en raad hebben zich hieraan verbonden middels het coalitieakkoord “Samen voor een waarde(n)volle toekomst 2022-2026” en daar in is opgenomen *…” dit vraagt om*
optimaal gebruik van duurzame bronnen en aanleg van warmtenetten. We zijn, net als het Rijk, bereid hier een financiële bijdrage aan te leveren. Bij de exploitatie van toekomstige warmtenetten zien wij een duidelijke publieke taak. Alleen zo kunnen we bij deze ontwikkeling blijven sturen op publieke waarden.”

Om koers te houden richting een aardgasvrij Zwolle in 2040 is het van belang dat binnen afzienbare tijd een warmtebedrijf wordt opgericht om de wijken die in de Transitievisie Warmte 2020 zijn aangewezen als potentiële “warmtenetwijken”, om (deels) te kunnen laten schakelen naar een duurzaam gevoed warmtenet. De principes die we hanteren voor het oprichten van een warmtebedrijf liggen in ons **vastgestelde beleid**, de **wettelijke kaders** en de **randvoorwaarden** die nodig zijn om de organisatie van het warmtebedrijf te laten functioneren.

Vastgesteld beleid;
In de Transitievisie warmte 2020 zijn de volgende publieke waarden opgenomen om op te sturen vanuit de regierol van de gemeente:

- **Betaalbaar**, goede verdeling van rendement en risico’s
- **Vertrouwen,** door transparantie
- **Toekomstbestendig**, door langetermijnstrategie
- **Draagvlak,** betrokkenheid van burgers
- **Betrouwbaar,** leveringszekerheid

Wettelijke kaders;
In de Kamerbrief van Minister Jetten van 21 oktober 2022, waarin hij de Tweede Kamer heeft geïnformeerd over zijn definitieve besluit ten aanzien van de marktordening van collectieve warmte, richting het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw). Met de Wcw wil de Minister:

(i) de gemeenten voldoende sturingsmogelijkheden en bevoegdheden geven ten aanzien van de realisatie van collectieve warmtevoorzieningen, en

(ii) zeker stellen dat een collectieve warmtevoorziening voor iedereen in de wijk een betaalbaar, betrouwbaar en duurzaam alternatief is voor aardgas

Hiermee krijgen gemeenten meer handvatten om de regierol op te pakken. Medio 2023 zal het concept van de Wet collectieve warmte (Wcw) worden gepubliceerd waarin is opgenomen dat in de infrastructuur van een warmtenet met een meerderheidsbelang (minimaal 50% van de aandelen + 1 aandeel) in publieke handen is en dat de warmtelevering met een meerderheidsbelang (50% van de aandelen + 1 aandeel) in publieke handen is. De verwachting is dat de wet in juli 2024 in werking treedt.

Randvoorwaarden voor functioneren van het warmtebedrijf (organisatorisch) ;
Capaciteit (personele inzet);
Sturingsmodel (aandeelhouderverdeling) tov de gemeentelijke organisatie;
Kennis en kunde (ervaring en expertise);
Investeringsbudget.

Beoogd effect
Bijdrage leveren aan een aardgasvrij Zwolle, in 2040.
Uitvoering geven aan het Coalitieakkoord “Samen voor een waarde(n)volle toekomst 2022-2026” waarin gevraagd wordt om een duidelijke publieke rol bij warmtenetten.
Optimale invulling geven aan de vastgestelde publieke waarden (betaalbaar, toekomstbestendig, vertrouwen, draagvlak en betrouwbaar) voor de warmtetransitie in Zwolle.
De onderzoekscope voor de oprichting van een warmtebedrijf in deze fase van de warmtetransitie bepalen.

Argumenten

1.1 **Vertrouwen.** Om koers te houden richting een aardgasvrij Zwolle 2040 is het van belang om binnen afzienbare tijd een warmtebedrijf op te richten. In het ontwikkelkader worden vastgestelde beleid, de wettelijke kaders en de gestelde randvoorwaarden voor de organisatie omgezet naar uitgangpunten die wij stellen voor een Zwols warmtebedrijf. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld zeggenschap, warmtetarieven, aandeelhouderschap, toetredingseisen, het aangaan van risico's en samenwerkingsverbanden enz.

2.1 **Betaalbaar en Wcw**. In het afgelopen half jaar zijn oriënterende gesprekken gehouden met private partijen, om in een warmtebedrijf met de gemeente/publieke partijen in een meerderheidsaandeel, te participeren. Met name vanwege het beoogde minderheidsbelang en bijbehorende inperking van de sturingsmogelijkheden (Wet collectieve warmte) is het enthousiasme bij de markt niet groot om op deze wijze deel te nemen. Hogere rendementseisen en afhankelijkheid van het politieke klimaat spelen hierbij ook een grote rol. Om de voortgang in de warmtetransitie te behouden, wordt het scenario 100% publiek Zwols warmtebedrijf op dit moment het meest haalbaar geacht. We onderzoeken met welke andere publieke partijen we hier invulling aan geven om de risico's te spreiden.

2.2 **WcW, Betaalbaar en Draagvlak**. De gehele warmteketen bestaat uit de duurzame warmtebron, het distributienetwerk en de warmtelevering. De concept-WcW richt zich alleen op het netwerk en de levering. Bij een warmtebedrijf is minimaal 50% van de aandelen + 1 aandeel, van het warmtenetbedrijf en minimaal 50% van de aandelen + 1 aandeel van het warmteleveringbedrijf in publieke handen zijn. Aanvullend op deze wetgeving wordt in het ontwikkelkader een uitspraak gedaan over de rol die de gemeente wil pakken in de duurzame warmtebron. De warmtebron invloed heeft op de betaalbaarheid van de duurzame warmte. De gemeente is op dit moment vergunninghouder van de opsporingsvergunning voor de geothermiebron.

2.3 **Toekomstbestendigheid**. Om de voortgang te behouden in de warmtetransitie van Holtenbroek/Aa-landen en de haalbaarheid te vergroten en de complexiteit te verkleinen, richt het onderzoek zich op dit plangebied. Hiermee kan ervaring worden opgedaan in het opzetten van een warmtebedrijf. Uiteindelijk kan dit leiden tot een stadsbreed warmtebedrijf waarin de verschillende gebieden met collectieve warmteoplossingen uit de Transitievisie Warmte 2020 en de collectieve warmteoplossingen van inwonersinitiatieven, ondergebracht kunnen worden.

2.4.1 **Toekomstbestendig en Betrouwbaar**. Wat betreft de kennis en kunde die benodigd is om de organisatie van een warmtebedrijf op te zetten en te laten functioneren, is er vanuit marktpartijen veel ervaring. Deze kennis is van belang in de ontwikkeling van een warmtebedrijf. Om deze kennis en kunde in te kunnen zetten moet het mogelijk zijn om een samenwerking aan te kunnen gaan met private partijen.

2.4.2 **Betrouwbaarheid**. Inbreng kennis en kunde (ontwikkeling, realisatie en exploitatie): Bij een 100% publiek warmtebedrijf is deze kennis en kunde nog steeds nodig. Ook hier kan gekeken worden naar private partijen met de benodigde ervaring, óf naar eventuele publieke partijen met deze ervaring. In beide gevallen kunnen middels dienstverleningsovereenkomsten (dvo's) afspraken gemaakt worden tussen het warmtebedrijf en deze partijen voor het leveren van deze diensten. De onderstaande afbeelding geeft deze situatie weer. Het rechter deel geeft een mogelijk groeipad voor de komst weer, waarbij je de mogelijkheid open laat om op termijn ofwel je private partners ofwel je publieke partners de mogelijkheid te geven om alsnog onderdeel van het warmtebedrijf te worden.

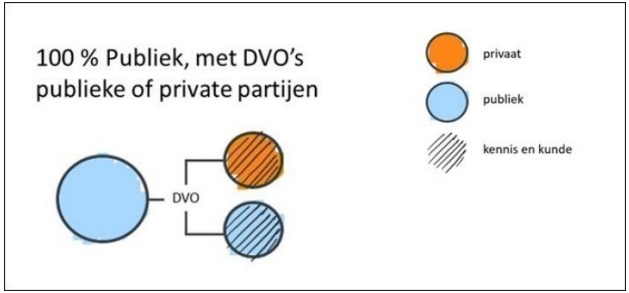

2.5 **Draagvlak**. In het themadebat Energietransitie in de raad op 5 juni 2023, is de publieke deelname aan een warmtebedrijf door alle raadspartijen onderschreven en de deelname van inwonerscollectieven van groot belang geacht. In het "Ontwikkelkader warmtebedrijf Holtenbroek/Aa-landen" zal vastgelegd worden in welke fase van de ontwikkeling van het warmtebedrijf, het maatschappelijk verantwoord is om inwoners te laten participeren. Ook ruimte voor toetreding van deze collectieven moet mogelijk blijven.

4.1 Het resultaat is een ontwikkelkader waarmee perspectief wordt geschetst en houvast wordt gegeven om de vervolgstap; het raadbesluit voor de finale investering én de oprichting van het warmtebedrijf Holtenbroek/Aa-landen.

Risico's

2.1 Met het inzetten op een 100% publiek warmtebedrijf handelen we in de geest van de concept- Wcw. Hiermee lopen we vooruit op de vaststelling van de Wet. Het risico ligt in het feit dat er nog koerswijzigingen kunnen plaatsvinden en dat vaststelling van de wet op zich laat wachten.

2.2 De bereidwilligheid van andere publieke partners om (financieel) deel te nemen, kan tegenvallen.

2.4 De bereidwilligheid van partners, zowel publiek als privaat, om zich via een dvo-constructie te verbinden aan het warmtebedrijf, kan tegenvallen.

Financiën

Dit voorstel heeft nog geen financiële consequenties. De huidige, geplande inhuur van externe expertise voor het opstellen van het ontwikkelkader, wordt gefinancierd uit het projectbudget van project Warmtetransitie Holtenbroek/Aa-landen. Ook de interne ambtelijke kosten worden gedekt uit dit budget.
Het oprichten en in gebruik nemen van het warmtebedrijf hebben langdurig impact op de begroting van de gemeente. Onder het opvolgende investerings- en oprichtingsbesluit van het warmtebedrijf, ligt een uitgebreide financiële onderbouwing.

Communicatie

Dit voorstel wordt besproken met:
de projectgroep “Wijkwarmteplan Holtenbroek en Aa-landen”, met hierin Travers Welzijn en de wijkinitiatieven die participeren in de warmtetransitie vanuit de wijken Holtenbroek en Aa-landen;
de werkgroep “Techniek”, bestaande uit inwoners uit de twee wijken;
de woningbouwcorporaties Openbaar Belang, SWZ en Delta Wonen.

Vervolg

Op basis van de beschreven opdracht, wordt een ontwikkelkader opgesteld waarin een voorkeursvariant voor een Zwols warmtebedrijf Holtenbroek /Aa-landen wordt uitgewerkt. Het college en raad zullen middels het bestuurlijk proces (technische briefing en informatieronde) inhoudelijk worden voorgelicht. Het ontwikkelkader zal in Q4 van 2023 door het college, ter vaststelling

aan de raad worden voorgelegd. Hierop volgt in Q1 van 2024, een beslisnota aan de raad tot oprichting en investering in een warmtebedrijf.
Van belang is dat tijdens het proces tot oprichting, tijdig een Kwartiermaker Warmtebedrijf wordt aangetrokken.

Openbaarheid
ja

Bijlage 2: Beslisboom verbonden partijen

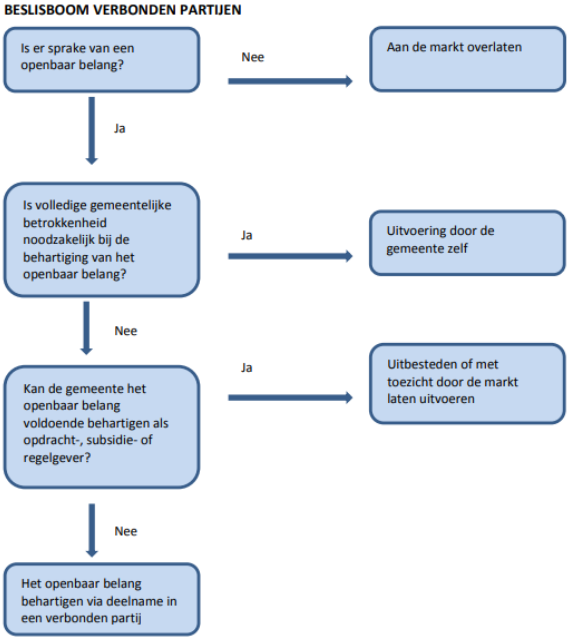

Bijlage 3: Juridische uitwerking rechtsvormen warmtebedrijf

Er is gekozen voor de rechtsvorm BV voor warmtebedrijf Zwolle. Andere vormen van zeggenschap die mogelijk zijn als rechtsvorm voor het warmtebedrijf zijn:

- Bij een *Naamloze Vennootschap* (NV) zijn de aandelen vrij overdraagbaar. Dat is niet wenselijk omdat de aandelen voor meer dan 50% in publieke handen moet blijven en de gemeente zicht en invloed wil hebben op de komst van nieuwe aandeelhouders. De NV is dus daarom geen geschikte rechtsvorm voor het warmtebedrijf.
- Bij een Besloten Vennootschap (BV) zijn de aandelen in het bezit van een of meerdere partijen. Bij een publiek warmtebedrijf betekent dit dan minimaal 50% in handen is van een publieke partij. In dit geval de gemeente Zwolle.
- Bij een *Commanditaire Vennootschap* (CV) heb je een geldschieter die geen beheersdaden mag verrichten en op de achtergrond moet blijven. Aangezien de gemeente als geldschieter zal optreden en juist zichtbaar invloed wil hebben, is de CV niet geschikt als rechtsvorm.
- Een *Vennootschap onder firma* (VOF) bezit, in tegenstelling tot een BV geen rechtspersoonlijkheid of afgescheiden vermogen. Dit betekent dat de vennoten persoonlijk aansprakelijk zijn voor eventuele schulden. Bovendien moet er bij een VOF altijd minimaal 2 vennoten zijn. Hier voldoet het warmtebedrijf niet, in het begin is er maar 1 vennoot: de gemeente Zwolle.
- De *Vereniging* is een rechtspersoon met leden. In het begin zou er maar 1 lid zijn. De structuur van een Vereniging past mede daarom niet bij de activiteiten van het warmtebedrijf.

- De *Coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij:* in de Handreiking verbonden Partijen Gemeente Zwolle staat dat een coöperatie minder geschikt is als rechtsvorm voor een verbonden partij en zal daarom hier niet verder worden toegelicht.
- *De Stichting* is bedoeld om een in de statuten bepaald doel te behalen. Voor het uitoefenen van een bedrijf is de stichting een minder geschikte rechtsvorm.

Naar aanleiding van het uiteenzetten van de verschillende mogelijkheden, blijkt de B.V. het best passend voor warmtebedrijf Zwolle.

Bijlage 4: Taken warmtebedrijf en samenwerking stakeholders

In onderstaande schema's zijn per stakeholder de taken/werkzaamheden beschreven per fase, inclusief het beoogde resultaat en de samenwerking met andere actoren.

Warmtebedrijf Zwolle

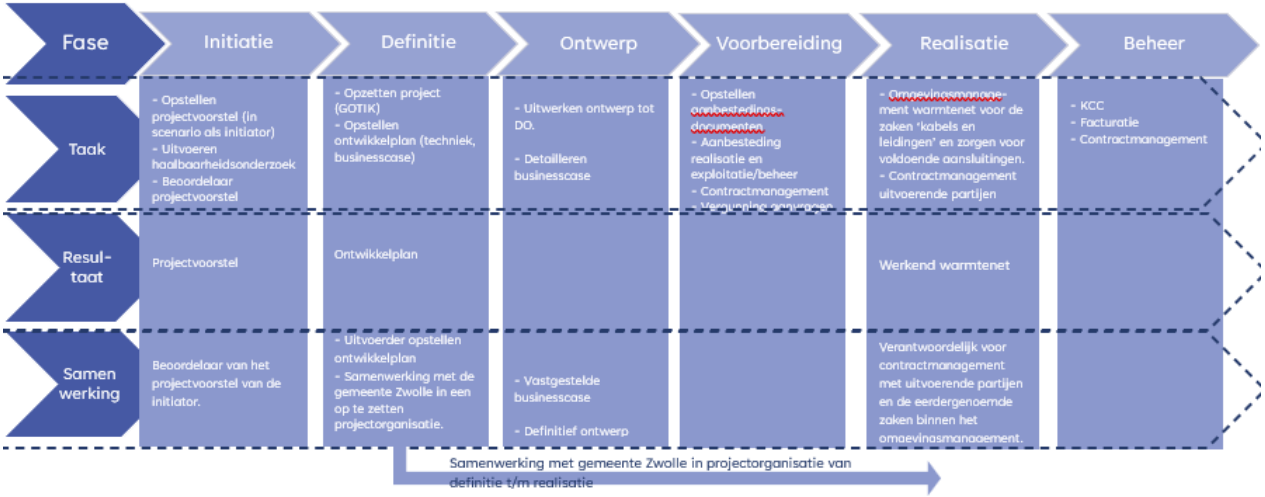

Gemeente Zwolle

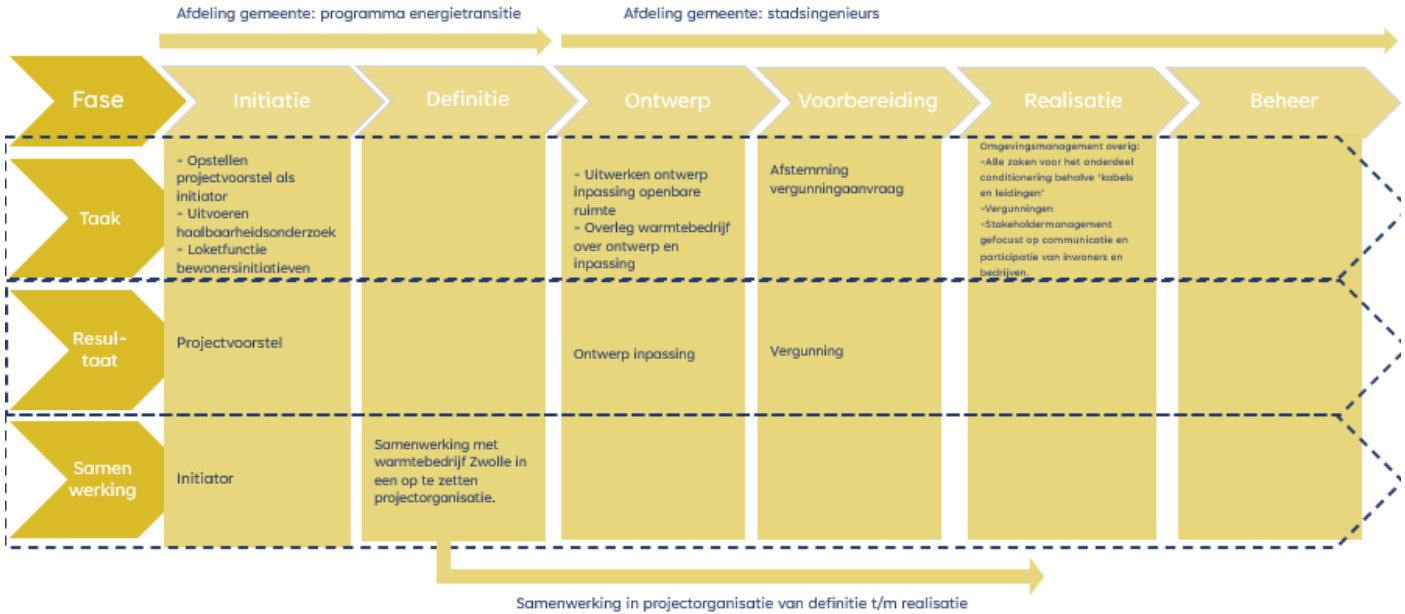

Afnemers (woningcorporaties, particulieren en bedrijven)

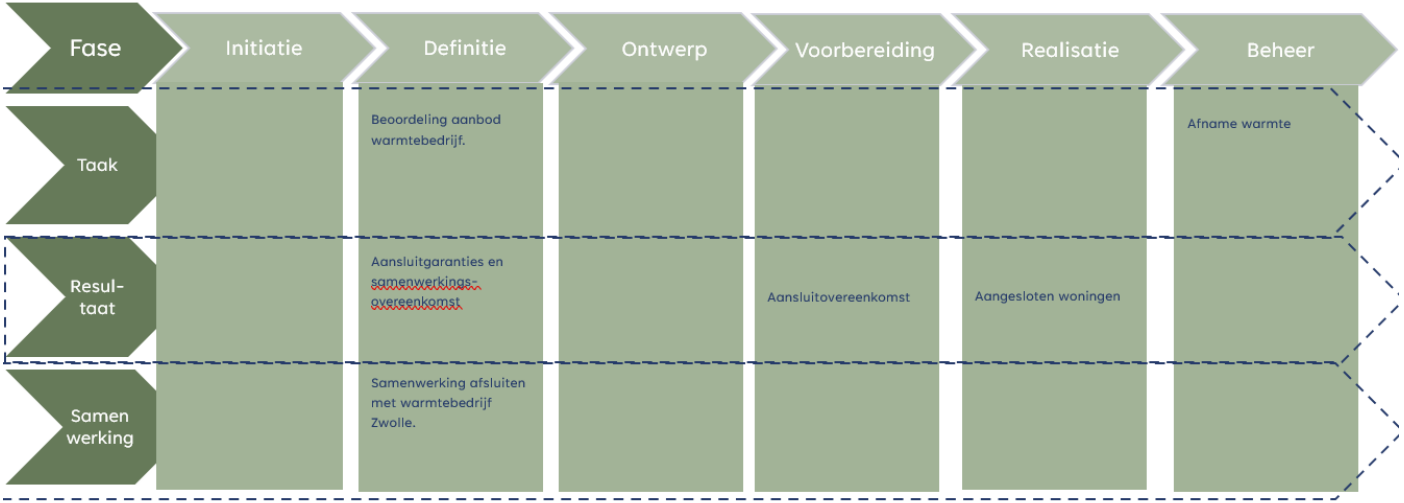

Marktpartijen (adviseurs, aannemers)

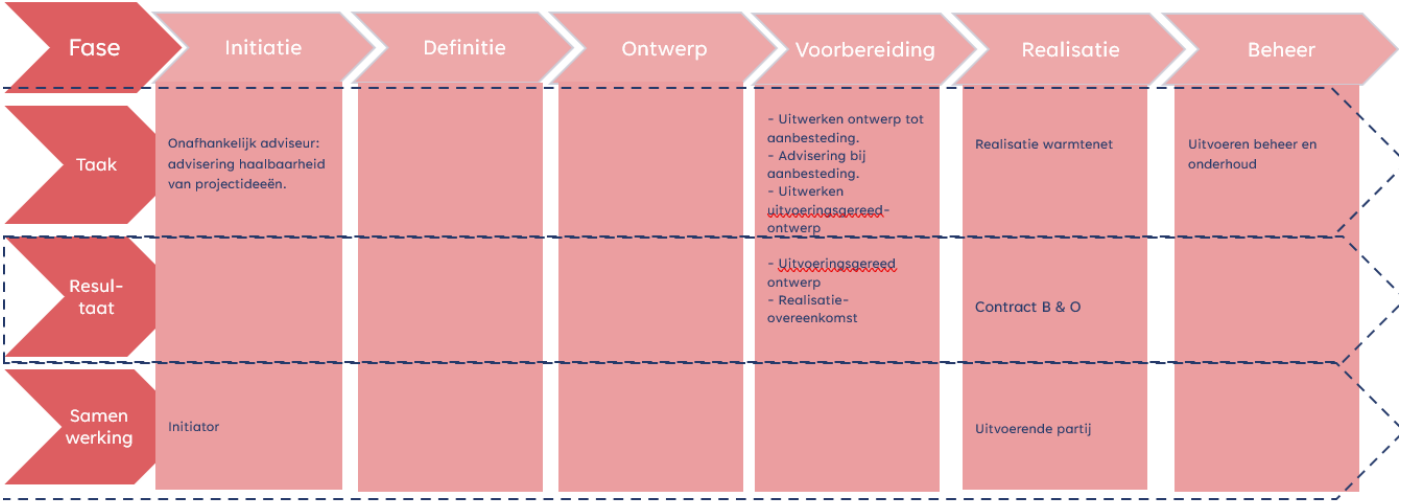

Bijlage 5: Memo overgangsrecht Wet collectieve warmte

INLEIDING

Hoofdregel van het overgangsrecht is, is dat een bestaande warmteleverancier op het moment van inwerkingtreding van de Wcw wordt aangewezen als warmtebedrijf, waarbij het gebied waar hij warmte levert, wordt aangewezen als warmtekavel. Voor kleine warmtebedrijven (< 1.500 aansluitingen) geldt dat zij op grond van de Wcw een ontheffing kunnen krijgen om als warmtebedrijf te worden aangewezen.
Hierna volgt een uitwerking van het overgangsrecht in verschillende situaties.

OVERGANGSRECHT BESTAANDE WARMTEBEDRIJVEN EN WARMTENETTEN

Bestaande warmtebedrijven en bestaande warmtenetten worden op de hieronder omschreven wijze onder het overgangsrecht van de Wcw gebracht en hebben invloed op de vaststelling van een warmtekavel, waarbij vier situaties onderscheiden kunnen worden.
Bepaling van de omvang van een warmtekavel in de volgende situaties:
a. Overeenkomst met gemeente
Indien op het moment van inwerkingtreding van de Wcw door de gemeente al een overeenkomst (concessie) is afgegeven aan een warmtebedrijf, zal het college het warmtebedrijf een aanwijzing verlenen (artikel 12.2, eerste lid). Voor de bepaling van de omvang van de warmtekavel wordt aangesloten bij de afbakening die in de overeenkomst is gegeven.
b. Feitelijke levering
Indien op het moment van inwerkingtreding van de Wcw een concessie ontbreekt, wordt door het college een aanwijzing verleend voor het fysieke gebied waarin het transport en de warmtelevering door een warmtebedrijf feitelijk plaatsvindt.

De feitelijke ligging van het warmtenet in combinatie met de gebouwen (of delen daarvan) waar wordt geleverd, bepalen in dit geval de omvang van de warmtekavel.

c. Besluit van gemeente op basis waarvan een warmtenet mag worden aangelegd (vergunning)

Indien door een bedrijf al voorbereidingen voor de aanleg van een warmtenet zijn getroffen en ook de benodigde besluiten van de gemeente reeds zijn verkregen (één of meerdere leg- en ligvergunningen), dan wijst de gemeente zo'n bedrijf ook aan als warmtebedrijf. De omvang van de warmtekavel valt in zo'n situatie samen met het gebied waarop het besluit van de gemeente betrekking heeft. Indien er meerdere besluiten zijn die betrekking hebben op hetzelfde voorziene collectief warmtesysteem vormen deze samen één aanwijzing voor een warmtekavel.

d. Aansluitovereenkomst

Indien er al een aansluitovereenkomst is gesloten tussen een bedrijf en (alle mogelijke) afnemers (zoals verhuurders, woningcorporaties, VvE's, projectontwikkelaars, particulieren) vallen deze ook onder het overgangsrecht. Indien op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wcw een concessie als bedoeld onder a) ontbreekt en een warmtebedrijf levert op dat tijdstip nog geen warmte, maar het warmtebedrijf heeft wel een aansluitovereenkomst gesloten, zal het college dat warmtebedrijf aanwijzen voor dat gebied. De aanwijzing heeft betrekking op het gebied waarvoor de aansluitovereenkomst geldt. De warmtekavel waarvoor de aanwijzing geldt, valt dan samen met de specifieke gebouwen of delen daarvan die in de aansluitovereenkomst staan aangemerkt.

Het moet hierbij wel gaan om aansluitovereenkomsten die binnen 5 jaar na aanwijzing door de gemeente aangesloten worden. Ook moet de aansluitovereenkomst een startdatum van de warmtelevering en bindende afspraken over de aansluitkosten per aansluiting bevatten. Hiermee wordt voorkomen dat alvast snel aansluitovereenkomsten worden gesloten om "marktaandeel" te creëren.

Overgangsrecht bestaande warmtebedrijven na aanwijzing warmtekavel
Nadat het college de aanwijzing voor een warmtekavel heeft verleend aan een (op het moment van inwerkingtreding van de Wcw) bestaand warmtebedrijf zijn er voor de gemeente en het warmtebedrijf – in het kader van het overgangsrecht - verschillende perspectieven mogelijk:

Voortzetten van de bestaande situatie (status quo), zoals geldt voor veel bestaande WKO- systemen
Het bestaande warmtebedrijf blijft warmte leveren door middel van een bestaande collectieve warmtevoorziening binnen de warmtekavel. Er worden geen of beperkt nieuwe aansluitingen voorzien. Veel bestaande WKO-systemen zullen bijvoorbeeld aan deze situatie voldoen, omdat deze systemen al aangelegd zijn op een maximale (efficiënte) capaciteit. Voor nieuw aan te leggen warmtenetten in de nabijheid van de bestaande warmtekavel wordt een nieuw warmtekavel vastgesteld.

Groei binnen de bestaande warmtekavel (inbreiding), met name bij gebieden waar al een concessie is verleend
Het bestaande warmtebedrijf blijft warmte leveren binnen de warmtekavel en kan groei van het aantal aansluitingen worden voorzien. Deze groei kan worden gerealiseerd met het beschikbare collectieve warmtesysteem als basis. Deze situatie doet zich onder meer voor als een bestaand warmtebedrijf in het verleden een concessie heeft verkregen om een (deel van een) gemeente van een collectief warmtesysteem te voorzien en er is nog ruimte voor groei binnen de warmtekavel.

Expansie vanuit de bestaande aanwijzing voor een warmtekavel (uitbreiding), buiten de warmtekavel

Het bestaande warmtebedrijf blijft warmte leveren binnen de warmtekavel maar tevens wordt een groei van het aantal aansluitingen voorzien buiten de warmtekavel, met het bestaande warmtesysteem als basis voor de gewenste uitbreiding, hiervoor is wel toestemming van de ACM nodig.

Ontwikkeling van meerdere warmtekavels met toegang tot een bestaande collectieve warmtevoorziening (gebruik collectieve warmtevoorziening voor meerdere warmtekavels)
In de praktijk kunnen zich situaties voordoen waarbij de afspraken met het bestaande warmtebedrijf niet goed passen bij de doelen van het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Een gemeente kan dan ook een warmtekavel vaststellen waarbij gebruik gemaakt kan worden van een collectieve warmtevoorziening van een bestaand warmtebedrijf.
Als een warmtebedrijf, dat een aanvraag indient om aangewezen te worden voor dit warmtekavel, toegang heeft verkregen tot de bestaande collectieve warmtevoorziening, kan het college dit warmtebedrijf aanwijzen. Op een bestaand warmtebedrijf rust dan de plicht toegang te geven tegen redelijke voorwaarden en tarieven.

Overgangsrecht bij bestaande kleine collectieve warmtesystemen
Ook warmtebedrijven met een klein collectief warmtesysteem worden op grond van het overgangsrecht een aangewezen warmtebedrijf voor de warmtekavel waarbinnen zij warmte leveren. Dit heeft tot gevolg dat zij dan moeten voldoen aan de verplichtingen van een aangewezen warmtebedrijf. Daarom kunnen warmtebedrijven met een klein collectief systeem een ontheffing aanvragen. Na ontvangst van de ontheffing gelden de regels voor een klein collectief warmtebedrijf.

Bestaande warmtelevering door verhuurders en VvE's

Verhuurders en VvE's die warmte leveren aan hun huurders of leden van de VvE melden dit zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen een half jaar na inwerkingtreding van de WCW aan het college. Deze melding wordt gelijk gesteld als het verkrijgen van een ontheffing om als warmtebedrijf te worden aangewezen. Voor Verhuurders en VvE's geldt de ontheffing, vergelijkbaar met de ontheffing voor kleine collectieve warmtesystemen.

Warmtewet nog tijdelijk van toepassing op bestaande warmtebedrijven

Het college dient binnen een jaar na inwerkingtreding van het overgangsrecht een aanwijzing te verlenen aan een bestaand warmtebedrijf. Gedurende de periode dat het college nog geen aanwijzing heeft verleend, zullen op bestaande warmtebedrijven de bepalingen in dit wetsvoorstel waarvoor een aanwijzing voor een warmtekavel noodzakelijk is nog niet van toepassing zijn. Daarom blijven tot het moment dat het warmtebedrijf is aangewezen op bestaande warmtebedrijven (leveranciers als bedoeld in de Warmtewet) een aantal artikelen uit de Warmtewet van toepassing. Deze artikelen zijn opgesomd in artikel 12.17, eerste lid.

Is er geen warmtebedrijf met een publiek meerderheidsbelang beschikbaar, dan kan tijdens een ingroeiperiode van zeven jaar na inwerkingtreding van de Wcw ook een ander warmtebedrijf worden aangewezen. De voorwaarde van het publieke meerderheidsbelang zal pas gelden na afloop van de overgangsperiode van minimaal 14 jaar.

Taken en verplichtingen aanwijzing bestaande warmtebedrijven

Vanaf het moment dat een warmtebedrijf op grond van het overgangsrecht is aangewezen voor een warmtekavel, rusten op deze partij dezelfde taken als een aangewezen warmtebedrijf (zoals bedoeld in artikel 2.12). Dit aangewezen warmtebedrijf moet alsnog een uitgewerkt kavelplan opstellen voor het gebied waar zij als warmtebedrijf is aangewezen. Deze procedure verschilt ten opzicht van een "normaal" aangewezen warmtebedrijf, die wordt pas aangewezen als er een kavelplan is opgesteld.

Overgangsperiode

Alle warmtebedrijven wordt een ruime overgangsperiode geboden op basis van overgangsrecht. Per warmtekavel wordt een overgangsperiode bepaald van minimaal 14 jaar. De overgangsperiode stelt de warmtebedrijven in staat om hun investering in het warmtenet terug te verdienen.

Deze overgangsperiode biedt de warmtebedrijven tijd om te besluiten hoe zij in de toekomst verder willen. Hiervoor gelden de volgende opties:

- Het warmtebedrijf kan als privaat warmtebedrijf ook na de overgangsperiode zijn activiteiten voortzetten door bijvoorbeeld warmte te leveren met een klein collectief warmtesysteem;
- een warmtebedrijf kan besluiten om na de overgangsperiode als warmtebedrijf met publiek meerderheidsbelang verder te gaan;
- de activiteiten na afloop van de overgangsperiode volledig te staken en kunnen bedrijfsonderdelen of het gehele bedrijf verkocht worden.

Hierna zal het overgangsrecht schamatisch worden weergegeven waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen bestaande projecten waarbij al sprake is van warmtelevering (schema 1) en voor projecten waarbij nog geen sprake is van warmtelevering (schema 2).

SCHEMA 1 (bestaande projecten die al warmte leveren)

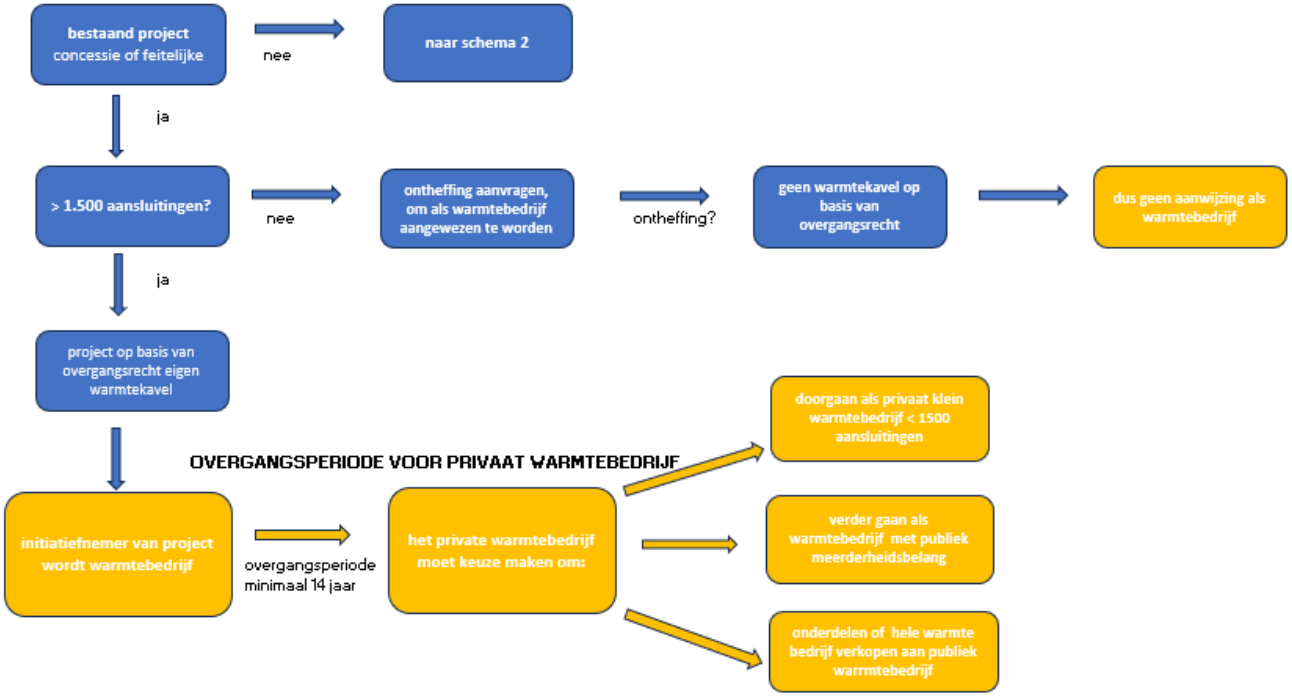

SCHEMA 2 (projecten in ontwikkeling, die nog geen warmte leveren)

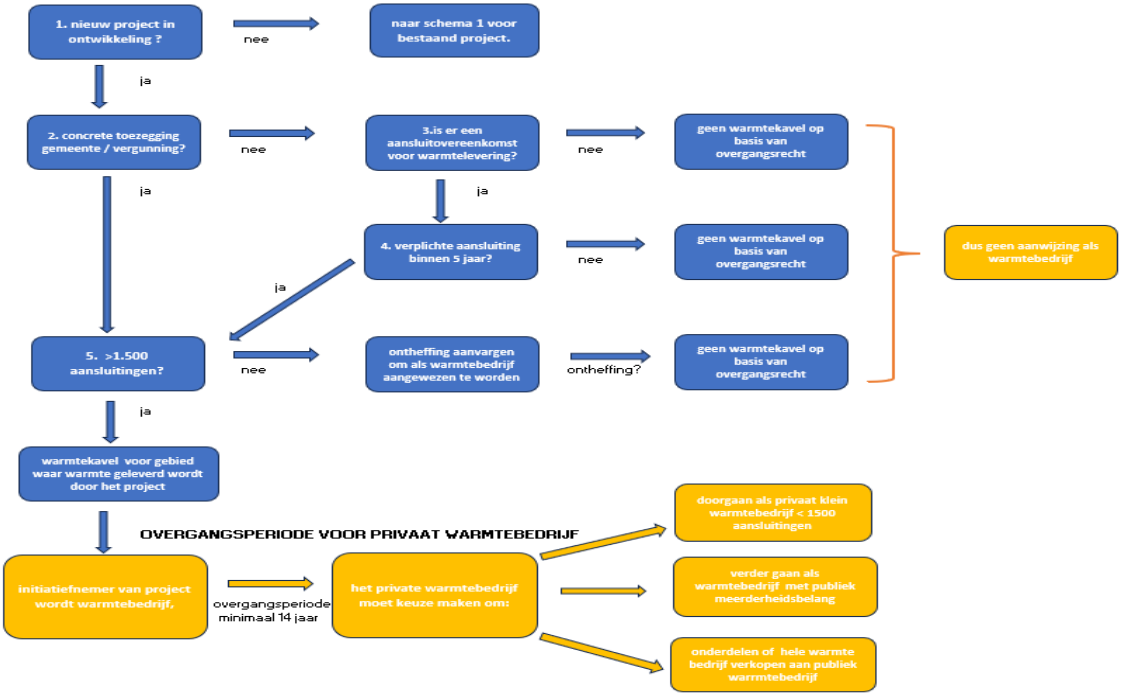

Bijlage 6: Memo vaststellen warmtekavel

WAT IS EEN WARMTEKAVEL?

Een warmtekavel is een aaneengesloten en afgebakend gebied binnen één of meerdere gemeenten waarbinnen in ieder geval die wijken liggen waarvan de gemeente voornemens is te kiezen voor een collectieve warmtevoorziening *(een systeem waarbij een of meer warmtebronnen door middel van een warmtenet ontsloten worden voor de levering van warmte)* als alternatief voor aardgas.

Het college is niet verplicht om voor een hele gemeente een warmtekavel vast te stellen. Indien in een deel van de stad geen collectieve warmtevoorziening (warmtenet) wordt aangelegd, omdat er al een ander alternatief voor aardgas is, omdat bijvoorbeeld wordt gekozen voor all electric, waterstof, groen gas etc., hoeft voor die gebieden geen warmtekavel aangewezen te worden. Bij een collectieve warmtevoorziening kan het gaan om één collectief warmtesysteem, maar kan het ook gaan om meerdere verschillende collectieve warmtesystemen binnen één warmtekavel.

Binnen een warmtekavel mogen meerdere warmtesystemen / bronnen naast elkaar bestaan. Dus naast geothermie, kan voor een bepaalde wijk ook aquathermie, zonthermie of bijvoorbeeld WKO als collectief systeem worden gekozen

Bij de besluitvorming over de vaststelling van de omvang van een warmtekavel dient het college rekening te houden met de criteria die in de Wet collectieve warmte (Wcw) zijn opgenomen. Dat zijn:

1. de omvang is zodanig dat een warmtebedrijf binnen de warmtekavel een collectieve warmtevoorziening op een doelmatige wijze kan aanleggen en exploiteren;
2. de omvang is zodanig dat de leveringszekerheid binnen de warmtekavel naar verwachting voldoende kan worden verzekerd.

Om te voldoen aan de eisen van een duurzame maar ook betaalbare warmtevoorziening, is het goed om te kiezen voor een grote warmtekavel. De kosten kunnen dan verdeeld worden over meerdere verbruikers. Ervan uitgaande dat het College Warmtebedrijf Zwolle zal aanwijzen als warmtebedrijf, houdt de gemeente de regie over de warmtekavel zo veel mogelijk in eigen hand.
In de toelichting op de Wcw wordt aangegeven dat de bepaling van de omvang van een warmtekavel geen exacte wetenschap is. Met andere woorden, het college is vrij in haar keuze bij het vaststellen van de omvang van de warmtekavel, zolang maar wordt voldaan aan de (hiervoor) weergegeven criteria. Bij het vaststellen van de omvang van de warmtekavel kunnen de volgende voor- en nadelen worden meegenomen.

VOOR EN NADELEN GROTE EN KLEINE WARMTEKAVEL

Voordelen grote warmtekavel:

- Warmtekavels van een grotere omvang kunnen in het algemeen tot economische schaalvoordelen leiden.
- Indien er meerdere warmtebronnen aangesloten kunnen worden op een collectieve warmtevoorziening kan dat ook de leveringszekerheid vergroten.
- Grotere warmtekavels bieden de mogelijkheid om naast de voor collectieve warmte aantrekkelijke gebouwen ook voor collectieve warmte minder aantrekkelijke gebouwen aan te sluiten op de collectieve warmtevoorziening en kosten hierbij te verevenen. ‘Cherry-picking’ waarbij alleen de voor collectieve warmte aantrekkelijke gebouwen worden aangesloten op een collectieve warmtevoorziening wordt daarmee voorkomen.
- Voor Fase 3 vaan de warmtetarieven, zal de ACM tarieven vaststellen op basis van beoogde of toegestane inkomsten voor het warmtebedrijf. De ACM stelt dan geen tariefformules of referentietarieven meer vast, maar het warmtebedrijf maakt een tariefvoorstel op basis van door de ACM vastgestelde beoogde of toegestane inkomsten

door het warmtebedrijf [1]. Indien binnen een warmtekavel meerdere warmtesystemen bestaan kunnen de kosten en tarieven binnen een warmtekavel worden verevend/ of gesocialiseerd.

Nadelen grote kavel:

- Het is moeilijker om te voldoen aan de criteria voor de vaststelling van de warmtekavel, te weten:
  a) de omvang is zodanig dat een warmtebedrijf binnen de warmtekavel een collectieve warmtevoorziening op een doelmatige wijze kan aanleggen en exploiteren en

  b) de omvang is zodanig dat de leveringszekerheid binnen de warmtekavel naar verwachting voldoende kan worden verzekerd.

- Met andere woorden je moet kunnen aantonen dat de collectieve warmtevoorziening doelmatig wordt aangelegd en geëxploiteerd – er moet dus een businesscase voor zijn – en aannemelijk maken dat de leveringszekerheid binnen die warmtekavel kan worden verzekerd. Zolang er nog geen concreet plan voor een collectieve warmtevoorziening in dat gebied/wijk is, is het moeilijk om aan te tonen dat aan de gestelde criteria kan worden voldaan en kan er voor dat (stads)deel dus nog geen warmtekavel worden vastgesteld.

[1] Nb. Bij fase 3 “toegestane inkomsten voor een warmtebedrijf” is op basis van de huidige wettekst nog niet duidelijk of dit binnen 1 warmtekavel geldt, of op basis van alle kavels gezamenlijk waarvoor het betreffende warmtebedrijf is aangewezen. Zie artikel 7.6 lid 2 Wcw waarin staat: “*De Autoriteit Consument en Markt stelt jaarlijks op basis van de methode in het methodebesluit de beoogde of toegestane inkomsten vast per warmtebedrijf of warmtekavel*.” Het methodebesluit beoogde of toegestane inkomsten moet nog worden vastgesteld.

➔ Indien een gebouweigenaar dit wenst is een warmtebedrijf in beginsel verplicht om een gebouweigenaar binnen een warmtekavel aan te sluiten op het warmtenet. Indien deze woning op grote afstand van het collectieve warmtesysteem gelegen is, kan het duur zijn om die woning aan te sluiten.

Voordelen kleine kavel

- Binnen een kleine warmtekavel zullen in verhouding meer afnemers op een collectief systeem aangesloten kunnen worden. Er zullen minder plekken binnen een kleine warmtekavel zijn waar nog geen invulling voor is gemaakt.
- Een kleine warmtekavel kan later nog worden uitgebreid, met een aansluitend gebied/wijk zodra bekend is hoe dat gebied/ die wijk kan worden aangesloten op dezelfde collectieve warmtevoorziening, of een eigen collectief warmtesysteem heeft.

Nadelen kleine warmtekavel

- Voor elke warmtekavel moet een apart warmtebedrijf worden aangewezen. Hoe meer warmtekavels er zijn hoe meer kans er bestaat dat er voor een warmtekavel een ander (publiek) warmtebedrijf wordt aangewezen dan Warmtebedrijf Zwolle. Dat is een nadeel, meer en grotere warmtekavels leiden immers tot schaal- en kosten voordelen.
- Bij een kleine warmtekavel is het moeilijker om te kunnen aantonen dat binnen die kavel de collectieve warmtevoorziening doelmatig wordt aangelegd en geëxploiteerd en is het moeilijker aannemelijk te maken dat de leveringszekerheid binnen die warmtekavel kan worden verzekerd.
- Voor Fase 3 zal de ACM warmtetarieven vaststellen op basis van beoogde of toegestane inkomsten voor het Warmtebedrijf. Deze toegestane inkomsten zullen gelden per warmtekavel of per warmtebedrijf. Hoe kleiner de warmtekavel, hoe minder kosten en dus inkomsten kunnen worden verdeeld binnen een warmtekavel.

OVERGANGSRECHT EN OVERGANGSPERIODE VAN INVLOED OP WARMTEKAVELS

Overgangsrecht voor warmteleveranciers die > 10 en < 1.500 verbruikers hebben.

Warmtebedrijven met een klein collectief warmtesysteem die bij de invoering van de Wcw al zijn opgericht, worden op grond van het overgangsrecht van de Wcw een aangewezen warmtebedrijf voor de warmtekavel waarbinnen zij warmte leveren. Dit heeft tot gevolg dat zij dan moeten voldoen aan de verplichtingen van een aangewezen warmtebedrijf. Warmtebedrijven met een klein collectief systeem kunnen echter een ontheffing aanvragen. Na ontvangst van de ontheffing gelden de regels voor een klein collectief warmtebedrijf.

Overgangsrecht voor warmteleveranciers die meer dan 1.500 verbruikers hebben.

Indien op het moment van inwerkingtreding van de Wcw een overeenkomst (concessie) geldt waarin een gemeente aan een warmtebedrijf voor een gebied het recht heeft gegeven, of de verplichting heeft opgelegd, om warmte te transporteren en te leveren aan verbruikers, zal het college het warmtebedrijf een aanwijzing verlenen. Voor de bepaling van de omvang van de warmtekavel wordt aangesloten bij de afbakening die in de overeenkomst is gegeven.
Indien op het moment van inwerkingtreding van de Wcw een concessie ontbreekt, dan wordt door het college een aanwijzing verleend voor het fysieke gebied waarin het transport en de warmtelevering door een warmtebedrijf feitelijk plaatsvindt. De feitelijke ligging van het warmtenet in combinatie met de gebouwen (of delen daarvan) waar wordt geleverd, bepalen in dat geval de omvang van de warmtekavel.
Als gevolg van het overgangsrecht kan het opdelen van een collectief warmtesysteem tot gevolg hebben dat een bestaand warmtebedrijf teveel afhankelijk is van een ander warmtebedrijf voor de toegang tot zijn warmtebron(nen), met mogelijke gevolgen voor verduurzaming en de leveringszekerheid. Om die reden hebben gemeenten dan de verplichting om warmtekavels samen te voegen.

Overgangsperiode

Alle warmtebedrijven wordt een ruime overgangsperiode geboden op basis van overgangsrecht van de Wcw. Per warmtekavel wordt een overgangsperiode bepaald van minimaal 14 jaar. Deze overgangsperiode stelt de warmtebedrijven in staat om hun investering in het warmtenet terug te verdienen.

Deze overgangsperiode biedt de warmtebedrijven bovendien tijd om te besluiten hoe zij in de toekomst verder willen. Hiervoor gelden de volgende opties:

- Het warmtebedrijf kan als privaat warmtebedrijf ook na de overgangsperiode zijn activiteiten voortzetten door bijvoorbeeld warmte te leveren met een klein collectief warmtesysteem;
- een warmtebedrijf kan besluiten om na de overgangsperiode als warmtebedrijf met publiek meerderheidsbelang verder te gaan;
- de activiteiten na afloop van de overgangsperiode volledig te staken en kunnen bedrijfsonderdelen of het gehele bedrijf verkocht worden.

CONCLUSIE

Op basis van het voorgaande lijkt een zo groot mogelijke warmtekavel het meest interessant voor warmtebedrijf Zwolle, maar die grotere kavel kan pas worden vastgesteld zodra er voor het kavelgebied een concreet plan is voor de collectieve warmtevoorziening.
In de Transitievisie warmte is aangegeven op welke wijze Zwolle van het aardgas af kan. Per wijk is aangegeven welke alternatief het meest kansrijk is. Op de kaart bij de Transitievisie blijkt dat voor een groot gedeelte van de stad een warmtenet het voorkeursalternatief is. De plannen hiervoor zullen nog verder uitgewerkt / geconcretiseerd moeten worden.

Bovendien zal in kaart moeten worden gebracht welke warmteleveranciers er al bestaan en of die op grond van het overgangsrecht van de WCW aanspraak kunnen maken op een eigen warmtekavel en dus aangewezen kunnen worden als warmtebedrijf.

Hoofdregel van het overgangsrecht is, is dat een bestaande warmteleverancier op het moment van inwerkingtreding van de WCW wordt aangewezen als warmtebedrijf, waarbij het gebied waar hij warmte levert, wordt aangewezen als warmtekavel. Voor kleine warmtebedrijven (< 1.500 aansluitingen) geldt dat zij op grond van de Wcw een ontheffing kunnen krijgen om als warmtebedrijf te worden aangewezen.

Na afloop van deze overgangsperiode moet een warmtebedrijf kenbaar hebben gemaakt hoe zij in de toekomst verder wil. Hiervoor gelden de volgende opties:

- Het warmtebedrijf kan als privaat warmtebedrijf ook na de overgangsperiode zijn activiteiten voortzetten door bijvoorbeeld warmte te leveren met een klein collectief warmtesysteem;
- een warmtebedrijf kan besluiten om na de overgangsperiode als warmtebedrijf met publiek meerderheidsbelang verder te gaan;
- de activiteiten na afloop van de overgangsperiode volledig te staken en kunnen bedrijfsonderdelen of het gehele bedrijf verkocht worden.

Het formeel vaststellen van een warmtekavel is echter pas mogelijk/nodig op het moment dat de Wcw in werking is getreden, dit is naar verwachting op 1 juli 2025.

buro loo
Wij formuleren realistische ambities en
vertalen die in werkbare oplossingen